

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Szczecinie

LSZ.410.008.02.2017
P/17/048

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Szczecinie
ul. Jacka Odrowąża 1, 71-420 Szczecin
T +48 91 831 39 00, F +48 91 831 39 66
lsz@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

<i>Numer i tytuł kontroli</i>	P/17/048 – Utrzymanie i eksploatacja sieci wodociągowych w miastach.
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie.
<i>Kontroler</i>	Robert Lewandowski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/80/2017 z dnia 15 maja 2017 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
<i>Jednostka kontrolowana</i>	Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Świnoujściu ¹ , ul. Kołłątaja 4, 72-600 Świnoujście.
<i>Kierownik jednostki kontrolowanej</i>	Małgorzata Bogdał, Prezes Zarządu ZWiK, Dyrektor Naczelny ² , od 1 czerwca 2016 r. Wcześniej, tj. od 27 kwietnia 2010 r. do 31 maja 2016 r., Adam Makiela. (dowód: akta kontroli str. 3-6)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie³ działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie mimo stwierdzonych nieprawidłowości.

Uzasadnienie oceny ogólnej

ZWiK spełnił wymagania prawne dotyczące prowadzenia działalności w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę – dysponował siecią wodociągową, otrzymał zezwolenie na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz pozwolenia wodnoprawne na pobór wód. Spółka wypełniła również wymagania przepisów prawa w działaniach na rzecz przygotowania organizacyjnego i finansowego do prowadzenia zbiorowego zaopatrzenia w wodę miasta Świnoujścia. Do sieci wodociągowej na terenie miasta przyłączonych było 99,4 % nieruchomości, natomiast odsetek mieszkańców Świnoujścia korzystających ze zbiorowego zaopatrzenia w wodę wyniósł 99,7 % we wszystkich latach objętych kontrolą.

Zakład podjął skuteczne działania dotyczące ograniczania strat wody w sieci wodociągowej oraz na rzecz zmniejszenia awaryjności sieci i łagodzenia skutków awarii. Od kwietnia 2012 r. wprowadzono (etapami) automatyczny monitoring sieci wodociągowej dokonujący pomiaru ciśnienia i przepływu wody.

ZWiK prawidłowo wypełniał obowiązki w zakresie prowadzenia wewnętrznej kontroli jakości wody wodociągowej, także w przypadkach jej pogorszenia oraz podejmował skuteczne działania w celu zapobiegania takim przypadkom. Stwierdzone nieprawidłowości, polegające na niewyegzekwowaniu kar umownych oraz braku

¹ Dalej: Zakład, Spółka lub ZWiK.

² Dalej: Prezes.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

dokumentowania w 2015 r. informacji o pogorszonej jakości wody, nie miały wpływu na wykonanie zadań w tym zakresie.

Spółka zgodnie z prawem i gospodarnie ustalała taryfy za zbiorowe zaopatrzenie w wodę. Każdorazowo wnioski o zatwierdzenie taryfy (przedstawiane prawidłowo Prezydentowi Świnoujścia) były właściwie uzasadnione oraz zawierały niezbędne załączniki. Niemniej jednak stwierdzone nieprawidłowości wykazały pomijanie w taryfach przez ZWiK stawek opłaty abonamentowej, nadmierne uproszczenie analizy należności nieregularnych i nieuzasadnione obciążenie nimi odbiorców oraz nieprawidłowe ustalanie współczynnika alokacji kosztów E.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Zapewnienie powszechnego dostępu do sieci wodociągowej

1.1. Przygotowanie formalno-prawne do realizacji zbiorowego zaopatrzenia w wodę

Opis stanu faktycznego

1. Uchwałą⁴ z dnia 17 grudnia 1993 r. Rada Miejska w Świnoujściu m.in. zaakceptowała projekt aktu założycielskiego ZWiK w wersji stanowiącej załącznik do uchwały.

Akt założycielski⁵ Spółki został spisany w dniu 23 grudnia 1993 r., założycielem Zakładu było Miasto Świnoujście. ZWiK, jako jednoosobowa spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Miasta, powstała w wyniku przekształcenia Zakładu Wodociągów i Kanalizacji (przedsiębiorstwa komunalnego). Stosownie do postanowień aktu założycielskiego, przedmiotem działalności Spółki jest m.in.: pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody; odprowadzanie i oczyszczanie ścieków; działalność w zakresie inżynierii i związane z nią doradztwo techniczne; wykonywanie badań, pomiarów i analiz chemicznych i biologicznych składu i czystości wody; roboty związane z budową rurociągów przesyłowych i sieci rozdzielczych; odczytywanie wskazań liczników wody; wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi.

(dowód: akta kontroli str. 30, 31-47)

2. Założyciel Spółki objął wszystkie udziały (100%) kapitału zakładowego wnosząc wkład niepieniężny (aport), obejmujący majątek zlikwidowanego Zakładu Wodociągów i Kanalizacji objęty spisem stanowiącym integralną część umowy.

(dowód: akta kontroli str. 33, 43)

3. Prezydent Miasta Świnoujścia⁶ udzielił Spółce zezwolenia⁷ na czas nieoznaczony na prowadzenie działalności w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków począwszy od dnia 14 stycznia 2003 r. Stosownie do wydanej decyzji, przedmiotem działalności ZWiK jest zbiorowe zaopatrzenie w wodę polegające na ujmowaniu wody, jej uzdatnianiu, magazynowaniu i rozprowadzaniu do użytkowników oraz zbiorowe odprowadzanie

⁴ Nr L/337/93.

⁵ Akt notarialny Rep. A nr 12000/1993.

⁶ Dalej: Prezydent.

⁷ Decyzja nr WSK 7050/1/03 z dnia 14 stycznia 2003 r.

ścieków i ich oczyszczanie na terenie miasta Świnoujścia za pomocą urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych⁸.

(dowód: akta kontroli str. 7-12)

4. W sprawie uzyskania od Prezydenta przyrzeczenia wydania (promesy) zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, Agnieszka Bazela, radca prawny oświadczyła: „(...) Spółka nie dysponuje dokumentem w postaci promesy (...). Z uwagi na znaczny upływ czasu (blisko 13 lat od dnia wydania zezwolenia) nie jestem w stanie jednoznacznie potwierdzić, czy Spółka składała do Prezydenta (...) wniosek o wydanie promesy.”

(dowód: akta kontroli str. 112)

5. Zakład posiadał pozwolenia wodnoprawne na pobór wód wydane w dniach:

- 30 stycznia 2009 r.⁹ przez Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego¹⁰ na pobór wód podziemnych z ujęcia komunalnego „Granica” zlokalizowanego w Świnoujściu, stanowiącego 11 studni głębinowych, w tym 9 podstawowych i 2 rezerwowe, w ilości: $Q_{\max.h}=230 \text{ m}^3/\text{h}$, $Q_{\text{sr.d}}=4.500 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q_{\max.d}=5.520 \text{ m}^3/\text{d}$, ważne od dnia 1 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2018 r.;

- 21 listopada 2012 r.¹¹ przez Marszałka na szczególne korzystanie z wód – pobór wód podziemnych z ujęcia komunalnego „Wydrzany” zlokalizowanego w Świnoujściu przy ul. Karsiborskiej, składającego się z 15 studni głębinowych, w ilości: $Q_{\max.h}=300 \text{ m}^3/\text{h}$, $Q_{\text{sr.d}}=5.500 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q_{\max.r}=2.007.500 \text{ m}^3/\text{rok}$, ważne w okresie 9 lat licząc od dnia podpisania decyzji;

- 31 grudnia 2014 r.¹² przez Prezydenta na szczególne korzystanie z wód – pobór wody podziemnej z ujęcia komunalnego „Odra” w Świnoujściu składającego się z 4 studni głębinowych, w ilości: $Q_{\max.h}=60 \text{ m}^3/\text{h}$, $Q_{\text{sr.d}}=1.100 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q_{\max.r}=401.500 \text{ m}^3/\text{rok}$, ważne do dnia 31 grudnia 2030 r.;

- 31 grudnia 2014 r.¹³ przez Prezydenta na szczególne korzystanie z wód – pobór wody podziemnej z ujęcia komunalnego „Na Wydmach” w Świnoujściu składającego się z 5 studni głębinowych, w ilości: $Q_{\max.h}=60 \text{ m}^3/\text{h}$, $Q_{\text{sr.d}}=1.100 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q_{\max.r}=401.500 \text{ m}^3/\text{rok}$, ważne do dnia 31 grudnia 2030 r.

(dowód: akta kontroli str. 13-15, 16-21, 22-25, 26-29)

6. Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Szczecinie ustanowił strefy ochronne ujęć wód podziemnych w Świnoujściu niżej wymienionymi rozporządzeniami:

A. Nr 5/2005 z dnia 23 maja 2005 r. ustanawiające strefę ochronną ujęcia wody podziemnej „Odra”¹⁴, podzieloną na teren ochrony bezpośredniej (stanowiący ogrodzone tereny obejmujące 3 działki geodezyjne, na których zlokalizowane są studnie ujęcia, w granicach określonych w załączniku nr 1 oraz na mapie stanowiącej załącznik nr 4 do rozporządzenia) oraz teren ochrony pośredniej (obejmujący obszar w granicach określonych w załączniku nr 2 i nr 3 oraz na mapie stanowiącej załącznik nr 4 do rozporządzenia). Na terenie ochrony pośredniej ujęcia wody zabronione jest: 1) wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, za wyjątkiem oczyszczonych wód opadowych i roztopowych; 2) rolnicze wykorzystanie ścieków;

⁸ Będącymi w posiadaniu usługodawcy w dniu wydania pozwolenia oraz wybudowanymi przez usługodawcę, po uzyskaniu zezwolenia, w oparciu o wieloletnie plany rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych, zgodnie z kierunkami rozwoju gminy, określonymi w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego miasta Świnoujścia.

⁹ Decyzja nr WRiOŚ-III/WI/6250/18-3/08.

¹⁰ Dalej: Marszałek.

¹¹ Decyzja nr WOŚ.II.7322.33-7.2012.MU.

¹² Decyzja nr WS.6341.19.2.2014.BZ.

¹³ Decyzja nr WS.6341.20.2.2014.BZ.

¹⁴ Zmienione zarządzeniem nr 14/2005 z dnia 12 października 2005 r. i nr 16/2005 z dnia 28 grudnia 2005 r.

3) stosowanie nawozów naturalnych w postaci gnojówki i gnojowicy oraz stosowanie pozostałych nawozów w dawkach przekraczających zalecanych przez stacje chemiczno-rolnicze dawki podstawowe dla danej rośliny uprawnej, określonej zasobności i rodzaju gleby; 4) stosowanie środków ochrony roślin, za wyjątkiem środków dopuszczonych do stosowania w strefie ochrony pośredniej źródeł i ujęć wody, wymienionych w rejestrze środków ochrony roślin dopuszczonych do obrotu i stosowania, prowadzonym przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi; 5) lokalizowanie składowisk odpadów komunalnych i przemysłowych; 6) przechowywanie lub składowanie odpadów promieniotwórczych; 7) lokalizowanie magazynów produktów ropopochodnych, a także rurociągów do ich transportu, za wyjątkiem zbiorników naziemnych gazu płynnego oraz stacji paliw; 8) mycie pojazdów mechanicznych poza myjniami usługowymi; 9) naprawianie i obsługa pojazdów mechanicznych poza terenem zakładów usługowych prowadzących taką działalność na podstawie odrębnych przepisów; 10) grzebanie zwłok zwierzęcych; 11) lokalizowanie ferm chowu lub hodowli zwierząt; 12) lokalizowanie nowych ujęć wody podziemnej o przewidywanym maksymalnym poborze wody przekraczającym 10 m³/d.

B. Nr 6/2005 z dnia 23 maja 2005 r. ustanawiające strefę ochronną ujęcia wody podziemnej „Na Wydmach”, podzieloną na teren ochrony bezpośredniej (stanowiący 4 ogrodzone tereny w kształcie prostokątów o bokach od 15 do 25 m, zlokalizowane na działkach geodezyjnych o numerach określonych w załączniku nr 1 oraz na mapie stanowiącej załącznik nr 4 do rozporządzenia) oraz teren ochrony pośredniej (obejmujący obszar w granicach określonych w załączniku nr 2 i nr 3 oraz na mapie stanowiącej załącznik nr 4 do rozporządzenia). Na terenie ochrony pośredniej ujęcia wody zabronione jest: 1) wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, za wyjątkiem oczyszczonych wód opadowych i roztopowych; 2) rolnicze wykorzystanie ścieków; 3) stosowanie nawozów naturalnych w postaci gnojówki i gnojowicy oraz stosowanie pozostałych nawozów w dawkach przekraczających zalecanych przez stacje chemiczno-rolnicze dawki podstawowe dla danej rośliny uprawnej, określonej zasobności i rodzaju gleby; 4) stosowanie środków ochrony roślin, za wyjątkiem środków dopuszczonych do stosowania w strefie ochrony pośredniej źródeł i ujęć wody, wymienionych w rejestrze środków ochrony roślin dopuszczonych do obrotu i stosowania, prowadzonym przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi; 5) lokalizowanie składowisk odpadów komunalnych i przemysłowych; 6) przechowywanie lub składowanie odpadów promieniotwórczych; 7) lokalizowanie magazynów produktów ropopochodnych, a także rurociągów do ich transportu, za wyjątkiem zbiorników naziemnych gazu płynnego oraz stacji paliw; 8) grzebanie zwłok zwierzęcych; 9) wykonywanie nowych ujęć wody podziemnej.

C. Nr 6/2006 z dnia 14 września 2006 r. ustanawiające strefę ochronną ujęcia wody podziemnej „Wydrzany”, podzieloną na teren ochrony bezpośredniej (obejmujący ogrodzone obszary wokół każdej studni, zlokalizowane na działkach geodezyjnych określonych w załączniku nr 1, przedstawione na mapach o numerach od 1 do 17 stanowiących załącznik nr 4 do rozporządzenia) oraz teren ochrony pośredniej (obejmujący obszar zlokalizowany na działkach geodezyjnych określonych w załączniku nr 2, wyznaczony granicami, których opis stanowi załącznik nr 3 oraz przedstawiony na mapie stanowiącej załącznik nr 5 do rozporządzenia). Na terenie ochrony pośredniej ujęcia wody zabronione jest: 1) wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, za wyjątkiem oczyszczonych wód opadowych i roztopowych; 2) rolnicze wykorzystanie ścieków; 3) stosowanie nawozów za wyjątkiem nawozów organicznych; 4) stosowanie środków ochrony roślin z wyjątkiem środków dopuszczonych do stosowania w strefach ochronnych ujęć wody; 5) wykonywanie robót melioracyjnych mających na celu obniżenie lustra wody gruntowej poniżej 0,5 m poniżej poziomu morza; 6) lokalizowanie składowisk odpadów; 7)

przechowywanie lub składowanie odpadów promieniotwórczych; 8) lokalizowanie zakładów przemysłowych; 9) lokalizowanie nowych oraz rozbudowa istniejących ferm chowu lub hodowli zwierząt; 10) lokalizowanie magazynów produktów ropopochodnych, a także rurociągów do ich transportu, z wyłączeniem naziemnych zbiorników gazu płynnego oraz magazynów butli z gazem płynnym; 11) mycie pojazdów mechanicznych poza myjniami usługowymi; 12) naprawianie i obsługa pojazdów mechanicznych poza terenem zakładów usługowych prowadzących taką działalność na podstawie odrębnych przepisów; 13) urządzenie parkingów, obozowisk oraz kąpielisk poza terenami uzbrojonymi w sieć kanalizacyjną lub zbiorniki służące do czasowego gromadzenia ścieków; 14) lokalizowanie ujęć wody podziemnej; 15) lokalizowanie cmentarzy; 16) grzebanie zwłok zwierzęcych; 17) wydobywanie kopalin; 18) wykonywanie odwodnień budowlanych.

D. Nr 3/2009 z dnia 22 kwietnia 2009 r. ustanawiające strefę ochronną ujęcia wody podziemnej „Granica”, podzieloną na teren ochrony bezpośredniej (obejmujący ogrodzone obszary wokół 11 studni, zlokalizowane na działkach geodezyjnych określonych w załączniku nr 1, przedstawione na mapach stanowiących załącznik nr 4 do rozporządzenia) oraz teren ochrony pośredniej (obejmujący obszar zlokalizowany na działkach geodezyjnych określonych w załączniku nr 2, wyznaczony granicami, których opis stanowi załącznik nr 3 oraz przedstawiony na mapie stanowiącej załącznik nr 5 do rozporządzenia). Na terenie ochrony pośredniej ujęcia wody zabronione jest: 1) wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, za wyjątkiem: a) oczyszczonych wód opadowych i roztopowych, b) wód opadowych i roztopowych, które mogą być wprowadzane do wód lub do ziemi bez oczyszczania; 2) rolnicze wykorzystanie ścieków; 3) stosowanie nawozów za wyjątkiem nawozów organicznych; 4) stosowanie środków ochrony roślin z wyjątkiem środków dopuszczonych do stosowania w strefach ochronnych ujęć wody; 5) lokalizowanie składowisk odpadów; 6) przechowywanie lub składowanie odpadów promieniotwórczych; 7) lokalizowanie zakładów przemysłowych; 8) lokalizowanie ferm chowu lub hodowli zwierząt; 9) lokalizowanie magazynów produktów ropopochodnych, a także rurociągów do ich transportu; 10) mycie pojazdów mechanicznych poza myjniami usługowymi; 11) naprawianie i obsługa pojazdów mechanicznych poza terenem zakładów usługowych prowadzących taką działalność na podstawie odrębnych przepisów; 12) lokalizowanie nowych ujęć wody podziemnej; 13) lokalizowanie cmentarzy; 14) grzebanie zwłok zwierzęcych.

(dowód: akta kontroli str. 84-86)

1.2. Przygotowanie organizacyjne i finansowe do realizacji zbiorowego zaopatrzenia w wodę

7. Na koniec I kwartału 2017 r. na terenie miasta Świnoujście znajdowały się 4 ujęcia wody surowej (podziemnej) oraz 3 Stacje Uzdatniania Wody¹⁵ – „Granica”, „Odra”, „Wydrzany”, wyposażone m.in. w podstawowe urządzenia do uzdatniania¹⁶ oraz łącznie w 8 pompowni. SUW „Granica” i „Odra” posiadały po 2 zbiorniki do gromadzenia wody i wyrównywania ciśnienia. Długość przewodów wodociagowych¹⁷ wyniosła 24,8 km (magistralnych) i 115,9 km (rozdzielczych). Powyższe dane były zgodne z przedstawianymi corocznie w sprawozdaniu M-06 składanym do Głównego Urzędu Statystycznego.

(dowód: akta kontroli str. 215-217)

¹⁵ Dalej: SUW.

¹⁶ Tj. w szczególności aeratory, sprężarki i dmuchawy napowietrzające, filtry pospieszne i otwarte, zbiorniki technologiczne wody surowej i uzdatnionej, układy dozowania chemikaliów, mieszacze powietrzne, zbiorniki reakcyjne i sedymentacyjne.

¹⁷ Nie budowano przewodów wodociagowych tranzytowych.

8. Uchwałą¹⁸ z dnia 2 lutego 2006 r. Rada Miasta Świnoujścia m.in. zatwierdziła Regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków¹⁹ do stosowania przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne, działające na terenie miasta Świnoujścia, który stanowił załącznik do uchwały. Regulamin określał m.in. prawa i obowiązki przedsiębiorstwa oraz odbiorców usług w zakresie dostarczania wody, wymagane art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków²⁰.

(dowód: akta kontroli str. 48-59, 60, 61)

9. Według stanu na koniec 2015 r. Zakład zawarł łącznie 4.315 umów o zaopatrzenie w wodę, z tego 4.092 z właścicielami lub zarządzającymi nieruchomościami i 223 indywidualnie z właścicielami lokali w budynkach wielolokalowych. Analogicznie na koniec 2016 r. liczba ta wyniosła 4.389 (4.150 i 239), a na koniec I kwartału 2017 r. – 4.433 (4.191 i 242).

(dowód: akta kontroli str. 152)

10. W badanym okresie nie wystąpiły w Spółce przypadki odmowy zawarcia umowy o zaopatrzenie w wodę na wniosek właściciela nieruchomości lub zarządzającego nieruchomościami albo właściciela lokalu.

(dowód: akta kontroli str. 152)

11. Badanie kontrolne 10 umów o zaopatrzenie w wodę²¹ wykazało, że zawierano w nich m.in. postanowienia wymagane art. 6 ust. 3 uzzw.

(dowód: akta kontroli str. 153, 154-162, 163-164)

12. Według stanu na koniec 2015 r. do sieci wodociągowej na terenie miasta przyłączonych było 4.182 nieruchomości (na 4.210 ogółem), tj. 99,4 %, na koniec 2016 r. 4.217 na 4.245 (99,4 %) i na koniec I kwartału 2017 r. 4.272 na 4.300 (99,4 %). Na dzień 31 marca 2017 do sieci nie podłączono 28 posesji²² z uwagi na: posiadanie własnych studni (mimo że w ulicy znajdowała się sieć wodociągowa), znaczne oddalenie od istniejącej sieci, obecne podłączanie do sieci, usytuowanie budynków niemieszkalnych. Odsetek mieszkańców Świnoujścia korzystających ze zbiorowego zaopatrzenia w wodę wyniósł 99,7 % we wszystkich latach objętych kontrolą.

(dowód: akta kontroli str. 202-204)

13. W celu objęcia wszystkich właścicieli nieruchomości lub zarządzających nieruchomościami na terenie Świnoujścia zbiorowym zaopatrzeniem w wodę, ZWiK m.in.: informował każdorazowo mieszkańców o budowie nowych sieci wodociągowych, w miarę potrzeb instruował o warunkach przyłączenia do sieci, udostępnił na stronach internetowych wzory niezbędnych dokumentów oraz zasady podłączenia do sieci i zawierania umowy na dostawę wody.

(dowód: akta kontroli str. 228)

14. Zakład przedłożył Prezydentowi wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych²³ w dniach: 22 października 2014 r. (na lata 2014-2017), 22 października 2015 r. (na lata 2015-2018) oraz 21 października

¹⁸ Nr LV/446/2006, ogłoszoną w Dzienniku Urzędowym województwa zachodniopomorskiego Nr 46, poz. 841.

¹⁹ Następnie ze zmianami wprowadzonymi uchwałami Rady Miasta Świnoujścia nr XXXII/272/2008 z dnia 31 stycznia 2008 r. (Dz. Urz. województwa zachodniopomorskiego Nr 36, poz. 752) oraz nr LXVIII/555/2010 z dnia 29 kwietnia 2010 r. (Dz. Urz. województwa zachodniopomorskiego Nr 41, poz. 895); dalej: Regulamin.

²⁰ Dz. U. z 2017 r., poz. 328, dalej: uzzw.

²¹ Wybranych losowo po 5 z lat 2015 i 2016.

²² Spośród 4.300.

²³ Dalej: Plan.

2016 r. (na lata 2016-2019). Plan określał w szczególności: planowany zakres usług wodociągowo-kanalizacyjnych; przedsięwzięcia rozwojowo-modernizacyjne w poszczególnych latach; przedsięwzięcia racjonalizujące zużycie wody oraz wprowadzanie ścieków; nakłady inwestycyjne w poszczególnych latach; sposoby finansowania planowanych inwestycji. Plan spełniał wymagania określone w art. 21 ust. 1 uzwz oraz warunki z art. 21 ust. 3 uzwz.

(dowód: akta kontroli str. 62-64, 65-66, 67-68)

15. Na wniosek ZWiK, Rada Miasta Świnoujście przyjęła²⁴ (bez korekt) Plan odpowiednio uchwałami z dnia 23 października 2014 r.²⁵, 26 listopada 2015 r.²⁶, 24 listopada 2016 r.²⁷

(dowód: akta kontroli str. 69-71, 72-73, 74-76)

16. Na 2015 r. w Planie uwzględniono koszty wszystkich inwestycji w wysokości 5.460 tys. zł (ze środków własnych); rzeczywiste (poniesione) koszty łączne wyniosły 9.911,7 tys. zł, z tego 8.494,7 tys. zł sfinansowane ze środków własnych, 850 tys. zł z funduszy ekologicznych krajowych i 567 tys. zł ze środków UE. Wyższa realizacja Planu wynikała z: przejścia środków finansowych z lat poprzednich na bilans otwarcia roku 2015 (nieterminowe zakończenie robót spowodowane warunkami atmosferycznymi, dłuższy od zakładanego proces wpracowywania się złożu filtracyjnych) oraz konieczności rozszerzenia zakresu zadań i wprowadzenia do Planu nowych wynikających z inwestycji realizowanych przez Miasto Świnoujście.

W 2016 r. w Planie uwzględniono łączne koszty inwestycji w wysokości 8.847 tys. zł (5.227 tys. zł środki własne, 1.950 tys. zł fundusze ekologiczne krajowe, 1.670 tys. zł środki UE); łącznie na inwestycje wydatkowano 4.585,6 tys. zł, z tego 4.136,4 tys. zł ze środków własnych i 449,2 tys. zł z funduszy ekologicznych krajowych. Niższe wykonanie planu wynikało z: założenia podpisania umowy o dofinansowanie 8 zadań środkami UE (umowa podpisana została w maju 2017 r.) przesunięcia terminów zakończenia 2 inwestycji (konieczność dokonania zmian projektowych, niekorzystne warunki atmosferyczne uniemożliwiające prowadzenie prac budowlanych).

Najważniejsze inwestycje zrealizowane w 2015 r. stanowiły zadania: „Przebudowa sieci wodociągowo-kanalizacyjnej wraz z przyłączami w ul. Kołtąta i Wilków Morskich” (1.663 tys. zł) i „Przebudowa kolektora sanitarnego z przepompowni P-2 w kierunku cmentarza” (1.407,8 tys. zł) oraz w 2016 r. – „Budowa kanalizacji sanitarnej w ul. Uzdrowskiej” (925,4 tys. zł) i „Przebudowa sieci wodociągowej w ul. Sąsiedzkiej od ul. Pomorskiej do ul. Zalewowej” (802,5 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str. 185-188, 189-191, 194-196)

17. W badanym okresie ZWiK nie był kontrolowany przez Prezydenta w zakresie zgodności wykonywanej działalności z udzielonym zezwoleniem.

(dowód: akta kontroli str. 137)

Prezes oświadczyła: „(...) bieżąca kontrola działalności Spółki odbywa się poprzez Radę Nadzorczą. W skład Rady (...) wchodzi osoby powołane przez Prezydenta.

²⁴ Stosownie do dyspozycji art. 21 ust. 5 uzwz, plan spełniający warunki określone w ust. 3 uzwz (plan powinien być zgodny z kierunkami rozwoju gminy określonymi w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, z ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz ustaleniami zezwolenia wydanego temu przedsiębiorstwu na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków) rada gminy uchwala w terminie 3 miesięcy od dnia przedłożenia planu prezydentowi miasta.

²⁵ Nr LIX/455/2014.

²⁶ Nr XVI/123/2015.

²⁷ Nr XXIX/227/2016.

Obecnie Rada liczy 5 osób, w tym trzy powołane przez Prezydenta Miasta i dwie wybrane przez załogę (...). Na comiesięcznych posiedzeniach Rady (...), członkowie Rady dokonują analizy i kontroli działalności Spółki, w szczególności dokumentów finansowych (przychodów, kosztów i wyniku finansowego), bieżących zadań inwestycyjnych i ich stopnia realizacji, działalności bieżącej. (...) w latach 2015-2017 Rada (...) dokonała weryfikacji następujących zagadnień: zasady udzielania darowizn, straty wody w sieci, koszty ogólnozakładowe, koszty usług telekomunikacyjnych, polityka zatrudnienia, koszty szkoleń bhp i koszty delegacji. (...) corocznie Rada (...) kontroluje przedłożone dokumenty w zakresie wniosku taryfowego, (...) Planu (...) oraz Planu działalności ZWiK. Po kontroli przedkładanych przez Zarząd Spółki dokumentów Rada (...) podejmuje stosowne uchwały dotyczące akceptacji przedkładanych dokumentów. (...) przedkładam następujące uchwały Rady (...): - dotyczące weryfikacji (...) Planu (...); - (...) weryfikacji wniosku o zatwierdzenie taryf dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków(...); - (...) Planu działalności ZWiK (...).”

(dowód: akta kontroli str. 138-151)

18. W latach 2015-2016 oraz w I kwartale 2017 r. ZWiK nie był kontrolowany przez Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Szczecinie w zakresie przestrzegania warunków pozwolenia wodnoprawnego (w obrębie gospodarki wodnej).

(dowód: akta kontroli str. 137)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Niezawodność dostarczania wody w wystarczającej ilości i pod odpowiednim ciśnieniem

2.1. Kontrole i monitoring pracy sieci wodociągowej

Opis stanu
faktycznego

1. Według stanu na dzień 31 marca 2017 r. sieć wodociągowa zbudowana była z 24 km rur stalowych (z tego 16,8 km w wieku ponad 80 lat, 7,2 km – 71-80 lat), 27 km rur z żeliwa szarego (analogicznie 9,3 km – 51-60 lat, 6 km – 31-40 lat), 0,1 km rur z żeliwa sferoidalnego – do 20 lat, 51,4 km rur z PE (46,2 km – do 20 lat, 5,2 km – 21-30 lat), 11,2 km z rur PCV (6,3 km do 20 lat, 4,3 km – 41-50 lat), 2,2 km z innych materiałów (1,7 km – 51-60 lat).

(dowód: akta kontroli str. 218)

2. Sieć wodociągowa nie podlegała kontroli okresowej, o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane²⁸ na zasadzie wyłączenia z art. 62 ust. 2 pkt 2 lit. b w związku z art. 29 ust. 1 pkt 19a lit. b i pkt 20 Prawa budowlanego. Zakład nie miał obowiązku prowadzenia ksiąg obiektów budowlanych w zakresie sieci wodociągowej (art. 64 ust. 2 pkt 2 lit. b w związku z art. 29 ust. 1 pkt 19a lit. b i pkt 20 Prawa budowlanego).

Obiekty budowlane oraz urządzenia wodociągowe (SUW; budynki filtrowni, dyspozytorni, techniczne, stacji; zbiorniki wodociągowe, retencyjne) były poddawane

²⁸ Dz. U. z 2016 r., poz. 290 ze zm., dalej: Prawo budowlane.

kontroli okresowej rocznej, o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 Prawa budowlanego oraz okresowej, przeprowadzanej przynajmniej raz na pięć lat (art. 62 ust. 1 pkt 2 Prawa budowlanego).

(dowód: akta kontroli str. 281)

W sprawie kontroli wykonywanej w razie wystąpienia okoliczności, o których mowa w art. 61 pkt 2 Prawa budowlanego, Radosław Wrzesz, Zastępca Dyrektora ds. Technicznych ZWiK wyjaśnił: „Obowiązek wynikający z art. 61 pkt 2, w odniesieniu do eksploatowanych sieci wodociągowych, realizujemy poprzez wykonywanie ich budowy w oparciu o aktualnie obowiązujące przepisy (...) i normy budowlane, każdorazowo na podstawie projektu technicznego przygotowanego przez osobę z uprawnieniami branżowymi, po otrzymaniu pozwolenia na budowę od urzędu do tego powołanego. Można zatem powiedzieć, iż każdorazowo budowa poprzedzona jest wieloetapową analizą wstępną przez różne osoby zaznajomione z wymogami technicznymi realizacji takich inwestycji. W odniesieniu do ewentualnych zagrożeń związanych z działalnością człowieka, zapewniamy bezpieczne użytkowanie sieci wodociągowych poprzez kategoryczny wymóg wykonywania prac przyłączeniowych w obecności pracownika naszej Spółki, formułowany w wydawanych Warunkach Technicznych Przyłączenia (...). Ponadto, na stałe uczestniczymy w uzgadnianiu szczegółów technicznych wykonywania sieci wodociągowych, projektowanych przez inne podmioty, mając tym samym możliwość zapewnienia właściwych parametrów technicznych wodociągów stanowiących własność tych podmiotów, a przyłączanych do sieci miejskich. W historii istnienia naszego Zakładu nigdy nie zanotowano przypadku oddziaływania na sieci wodociągowe sił natury, takich jak wyładowania atmosferyczne, wstrząsy sejsmiczne, silne wiatry, intensywne opady, osuwiska ziemi, zjawiska lodowe na rzekach i morzu oraz jeziorach i zbiornikach wodnych, pożary lub powódzie (...).”

(dowód: akta kontroli str. 241, 242-248)

3. W celu kontroli stanu sieci wodociągowej, rozprowadzanej wody i szybkiego wykrywania awarii w badanym okresie, prowadzono stały monitoring jej parametrów hydraulicznych (natężenie przepływu i ciśnienie w sieci). Pomiary dokonywane były w punktach rozmieszczonych na granicach wydzielonych stref sieci dystrybucyjnej. W Zakładzie od kwietnia 2012 r. wprowadzono (etapami) automatyczny monitoring²⁹ sieci wodociągowej dokonujący pomiaru ciśnienia i przepływu wody. Koszt zakupu, montażu i uruchomienia automatycznego opomiarowania w I etapie wyniósł 228,5 tys. zł, koszty II etapu wyniosły 299,3 tys. zł (ze środków własnych Spółki).

(dowód: akta kontroli str. 240)

W każdym roku badanego okresu na sieci wodociągowej prowadzono pomiary: ciśnienia wody w sieci (16 miejsc pomiaru, 3 razy na dobę), natężenia przepływu wody w sieci (20 miejsc, 3 razy na dobę), szczelności przewodów³⁰ (ok. 160 miejsc, raz na rok³¹). Uzyskane wyniki monitoringu pracy sieci wodociągowej wykazały po 15 miejsc pomiaru w każdym roku objętym kontrolą ze zbyt wysokim i zbyt niskim ciśnieniem wody, od 14 do 18 miejsc ze zbyt wysokim natężeniem przepływu wody, od 11 do 12 miejsc ze zbyt niskim natężeniem przyprływu oraz od 2 do 7 miejsc z wyciekami wody.

(dowód: akta kontroli str. 219)

²⁹ Urządzenie monitoringu przeznaczone było do pomiaru przepływu cieczy w zamkniętych instalacjach rurociągowych, mierzyło przepływ cieczy przewodzących.

³⁰ Kontrola wycieków.

³¹ Za 2017 r. pomiar szczelności wycieków planowany jest w II połowie roku.

4. Zakład realizował od 2012 r. program zmniejszenia strat wody opisany w rocznych planach inwestycyjnych. Zaplanowanie działań zostało poprzedzone wykonaniem przez firmę zewnętrzną diagnostyki szczelności sieci, którą objęto ok. 100 km sieci wodociągowej. Kontrola wskazała kilkanaście miejsc potencjalnych nieszczelności sieci, następnie doprecyzowanych i usuniętych. Zaplanowano etapowe wdrażanie systemu monitoringu sieci wodociągowej. Po każdym etapie przewidziano analizę wydatków i korzyści. Etap I obejmował lata 2011-2013, głównym zamierzeniem Zakładu było ograniczenie strat wody na sieci wodociągowej do poziomu ok. 16-15 %. Po realizacji I etapu i osiągnięcia założonego wskaźnika ograniczenia strat wody, zaplanowano kontynuację działań na lata 2014-2016 (etap II), założono poziom zmniejszenia strat do ok. 14 %. W wyniku realizacji programu, koszty działań na rzecz ograniczenia strat wody w sieci wodociągowej w latach 2011-2016 wyniosły łącznie 571,3 tys. zł, natomiast zysk z tytułu zmniejszenia strat wody w stosunku do roku poprzedniego wyniósł łącznie 1.493,4 tys. zł.

W okresie objętym kontrolą w Spółce sporządzono sprawozdania o stratach wody za rok 2015 i 2016, w których zawarto m.in. dane dotyczące monitoringu sieci wodociągowej, objętości wody zużytej na płukanie sieci, strat wody z tytułu awarii sieci, bilansu wody w sieci, gospodarki wodomierzowej, usuwania nielegalnych poborów wody z sieci, odbiorców ze zmianą sprzedaży powyżej 20 % po zamontowaniu nowego wodomierza, wymiany sieci i przyłączy, stabilizacji ciśnienia w sieci.

(dowód: akta kontroli str. 237-239)

5. W celu obniżenia strat w wodzie wodociągowej, ZWiK w badanym okresie podejmował działania polegające m.in. na: diagnostyce sieci wodociągowej w zakresie kontroli akustycznej, wydzieleniu z obszaru dystrybucji wody dodatkowych stref pomiarowych, konserwacji systemu monitoringu, bieżącej analizie danych telemetrycznych, zakupie przepływomierzy. W ich wyniku uzyskano efekty w postaci: zmniejszenia strat wody w stosunku do roku poprzedniego, wykrycia i eliminacji nieujawnionych wycieków wody, zwiększenia czułości na wykrywalność awarii, przywrócenia do działania urządzeń monitoringu sieci. Na rzecz ograniczenia strat wody w sieci wodociągowej Zakład poniósł koszty (ze środków własnych): 66,5 tys. zł w 2014 r., 25,4 tys. zł w 2015 r., 25,5 tys. zł w 2016 r. i 0,5 tys. zł w I kwartale 2017 r. Roczna objętość wody pobranej z ujęcia wyniosła: 2.963 tys. m³ w 2014 r., 2.939 tys. m³ w 2015 r. i 3.011 tys. m³ w 2016 r., roczna objętość wody zużytej przez odbiorców analogicznie 2.364,4, 2.446,3 i 2.509,6 tys. m³. Wysokość strat wody w sieci wodociągowej spadła z 409,1 tys. m³ (13,8 %) w 2014 r. do 320,9 tys. m³ (10,7 %) w 2016 r., w tym objętość wody zużytej na potrzeby własne wodociągu wyniosła: 189,5 tys. m³ w 2014 r., 165,8 tys. m³ w 2015 r., 174,2 tys. m³ w 2016 r., 31,3 tys. m³ w I kwartale 2017 r.

(dowód: akta kontroli str. 212-214)

2.2. Awarie na sieci wodociągowej

6. Na sieci wodociągowej w 2015 r. wystąpiło 65 awarii³² (wskaźnik intensywności awarii³³ wyniósł 0,47), w 2016 r. – 32 awarie³⁴ (analogicznie 0,23) i w I kwartale 2017 r. – 10³⁵ (0,07). Wszystkie awarie wystąpiły na ścianach przewodów, z tego w 2015 r. – 3 na przewodach magistralnych, 36 na rozdzielczych i 26 na przyłączach wodociągowych; w 2016 r. – 3 na magistralnych, 24 na rozdzielczych i 5 na przyłączach oraz w I kwartale 2017 r. – 6 na rozdzielczych i 4 na przyłączach.

³² Z tego 39 awarii wymagających zamknięcia przepływu wody na odcinku sieci, na którym wystąpiły.

³³ Wyliczony przez podzielenie liczby awarii w danym roku przez długość sieci wodociągowej eksploatowanej w tym roku.

³⁴ Z tego 27 awarii wymagających zamknięcia przepływu wody na odcinku sieci, na którym wystąpiły.

³⁵ Z tego 6 awarii wymagających zamknięcia przepływu wody na odcinku sieci, na którym wystąpiły.

(dowód: akta kontroli str. 220, 221-221a)

7. Na dzień kontroli Zakład był na etapie rozbudowy systemu monitoringu o kolejne punkty pomiarowe, co umożliwi w przyszłości wykrywanie większości awarii na podstawie zmian parametrów hydraulicznych i określenie czasu ich trwania.

(dowód: akta kontroli str. 221-221a)

8. W okresie objętym kontrolą wystąpił 1 przypadek długotrwałej przerwy w dostawie wody (trwającej ponad dobę) spowodowanej awarią. Awaria dotyczyła rurociągu magistralnego 500 mm w ul. Krzywej w Świnoujściu i trwała od 10 września 2016 r., godz. 23.30 do 12 września 2016 r., godz. 20.00. Na czas awarii, pozbawionych wody wodociągowej zostało ok. 80 osób (gospodarstwa domowe). W czasie 30 minut po zamknięciu przepływu wody, Zakład podstawił beczkę z wodą bezpieczną dla zdrowia (uzupełnianą na bieżąco) i bezzwłocznie poinformował o tym mieszkańców pozbawionych wody wodociągowej (telefonicznie w odpowiedzi na zgłoszenia oraz ustnie przez pracowników bezpośrednio usuwających awarię).

(dowód: akta kontroli str. 222)

9. Awarie sieci wodociągowej były usuwane przez ZWiK we własnym zakresie. Z uwagi na brak wykwalifikowanego personelu i sprzętu, Zakład zlecał firmom specjalistycznym, na podstawie przepisów prawa zamówień publicznych, odtworzenie nawierzchni po robotach instalacyjnych oraz awarie systemów automatyki przemysłowej.

(dowód: akta kontroli str. 226)

10. W przypadku awarii i po jej usunięciu Zakład podejmował działania, stosownie do treści § 5 pkt 1c i pkt 7 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi³⁶.

W sprawie działań mających na celu zabezpieczenie wody przed zanieczyszczeniem i zapewnienie bezpieczeństwa zdrowotnego wody, Prezes ZWiK oświadczyła: „(...) w przypadkach usuwania awarii na terenie ujęć wody i stacji uzdatniania, tj. usuwania awarii urządzeń, zbiorników i armatury mającej styczność z wodą, pracownicy dokonujący naprawy wyposażeni są każdorazowo w jednorazowe, nowe ubrania ochronne i rękawice ochronne. W razie potrzeby wejścia pracowników do zbiorników z wodą otrzymują oni także obuwie gumowe, które dezynfekowane jest podchlorynem sodowym. Naprawiane, wymieniane odcinki rurociągów, zbiorniki itp. odkażane są za pomocą podchlorynu sodowego, a następnie płukane. Każdorazowo po usunięciu awarii przeprowadzane są badania laboratoryjne parametrów fizykochemicznych i bakteriologicznych wody na wyjściu ze stacji uzdatniania. W przypadku wystąpienia awarii sieci wodociągowej, każdorazowo po jej usunięciu następuje płukanie wyodrębnionego odcinka sieci wodociągowej, po czym laboratorium zakładowe pobiera próbkę wody do analizy fizykochemicznej i bakteriologicznej. W przypadku stwierdzenia jakości wody nieodpowiadającej wymaganiom rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13.11.2015 r. (...), powtarzane jest płukanie sieci wodociągowej i badanie jakości wody. (...) prewencyjnie pracownicy Spółki monitorują szczelność sieci wodociągowej, której naruszenie może być powodem skażenia sieci. ZWiK przeprowadza corocznie akustyczną diagnostykę sieci wodociągowej w wyznaczonych obszarach miasta. Wykryte uszkodzenia sieci wodociągowej są usuwane na bieżąco”.

(dowód: akta kontroli str. 180)

³⁶ Dz. U. z 2015 r., poz. 1989, dalej: rjws.

11. W okresie objętym kontrolą wystąpił 1 przypadek (inny niż awaria) braku wody w sieci lub niedostatecznego ciśnienia. W dniu 13 grudnia 2016 r. Spółka otrzymała zgłoszenie o wahaniami ciśnienia wody od mieszkańców ul. Wąskiej w Świnoujściu. ZWiK zamontował urządzenie pomiarowe ciśnienia i przepływu, uzyskane wyniki potwierdziły wahania i spadki ciśnienia wody u mieszkańców w godzinach 7.00-8.00 oraz 18.00-20.00. Przyczyną było nieodpowiednie sterowanie przepływem wody w stacji podnoszenia ciśnienia przy ul. Miodowej. Pracownicy Zakładu zmodernizowali system sterowania i wymienili przepustnicę otwierającą się w systemie na przepustnicę z otwarciem płynnym. Ponowne badania ciśnienia wody nie wykazały znaczących spadków jej ciśnienia w ciągu doby.

(dowód: akta kontroli str. 226)

12. W celu zmniejszenia awaryjności sieci wodociągowej, a także w celu skrócenia czasu usuwania awarii, Spółka podejmowała przedsięwzięcia: - projektowanie i przebudowa sieci wodociągowej wraz z przyłączami, wymiany armatury wodociągowej, monitorowanie stanu przyłączy wodociągowych i ich wymiana (w razie potrzeby); - prowadzenie monitoringu sieci wodociągowej (pomiar przepływu i ciśnienia)³⁷; - okresowe sprawdzanie szczelności sieci wodociągowej poprzez specjalistyczne urządzenia³⁸; - zakup nowoczesnego sprzętu do eksploatacji i usuwania awarii. Na realizację ww. działań poniesiono w 2015 r. wydatki³⁹ w kwocie 3.132,5 tys. zł, w 2016 r. – 1.800,6 tys. zł i w I kwartale 2017 r. – 823,6 tys. zł. W wyniku podjętych działań uzyskano efekty w postaci zmniejszenia awaryjności na sieci wodociągowej i przyłączach oraz usprawnienia (skrócenia czasu) procesu usuwania awarii, tym samym obniżenia kosztów generowanych przez awarie⁴⁰.

(dowód: akta kontroli str. 226)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Sieć wodociągowa Zakładu nie była poddawana kontroli okresowej, przeprowadzanej przynajmniej raz na pięć lat, o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 2 Prawa budowlanego.

(dowód: akta kontroli str. 241)

Zastępca Dyrektora ds. Technicznych Zakładu wyjaśnił: „Art. 62 ustawy Prawo budowlane jest usytuowany w Rozdziale 6 (...), gdzie celem podkreślonym słowami – *jest obowiązany*, jest m.in. realizacja wymogów art. 61 ust. 1 pkt 1, czyli – ‘utrzymanie i użytkowanie obiektu zgodnie z zasadami, o których mowa w art. 5 ust. 2’, a w konsekwencji wymogów art. 5 ust 2, gdzie sprecyzowano m.in., iż ‘obiekt budowlany należy użytkować w sposób zgodny z jego przeznaczeniem i wymogami ochrony środowiska oraz utrzymywać w należyтым stanie technicznym i estetycznym, nie dopuszczając do nadmiernego pogorszenia jego własności użytkowych i sprawności technicznej’. Obowiązek ten wraz z realizacją wymogu przeprowadzania przeglądów, o których mowa w art. 62 ust. 1 pkt 2, w odniesieniu do eksploatowanych w Spółce sieci wodociągowych, realizujemy w formie stałego monitoringu z wykorzystaniem zamontowanego na stałe zestawu mierników ciśnienia wody i przepływu wody, które pozwalają na bieżącą ocenę stanu technicznego, sprawności technicznej i stanów awaryjnych. Analizą danych z systemu monitoringu zajmują się osoby posiadające uprawnienia budowlane do

³⁷ Na rok 2017 planowana jest rozbudowa o kolejne 6 punktów pomiarowych.

³⁸ M.in.: geofon, permalogi, korelator.

³⁹ Sfinansowane ze środków własnych ZWiK, kredytów i dofinansowania z Unii Europejskiej.

⁴⁰ Krótszy czas pracy ludzkiej i sprzętu, niższa wartość strat wody, niższe koszty zajęcia pasa drogowego.

kierowania robotami w specjalności instalacyjnej, a więc osoby, o których mowa w art. 62 ust.4, wskazane do wykonywania kontroli okresowych (Kierownik Wydziału Sieci i Mistrzowie Wydziału Sieci). Wyniki z dobowych analiz są archiwizowane elektronicznie w sposób ciągły. (...) żadna sprecyzowana forma wykonywania przeglądów okresowych nie jest narzucona obowiązującymi aktami prawnymi (...)."

(dowód: akta kontroli str. 241, 242-248)

W uzupełnieniu powyższych wyjaśnień, Prezes przedstawiła stanowisko Biura Prawnego Izby Gospodarczej Wodociągi Polskie z dnia 27 czerwca 2017 r., w którym m.in. wskazano, że zapewnienie stałego monitoringu sieci poprzez zastosowanie mierników ciśnienia i przepływu w stałych punktach sieci wodociągowej, wykonywanego przez osoby posiadające stosowne uprawnienia budowlane, wypełnia obowiązek zapewnienia przeglądów, o których mowa w art. 62 ust. 1 pkt 2 Prawa budowlanego.

(dowód: akta kontroli str. 250-254)

Zdaniem NIK, wskazane w wyjaśnieniach działania nie stanowią realizacji ustawowego obowiązku określonego w art. 62 ust. 1 pkt 2 Prawa budowlanego, stąd uznać je należy za nielegalne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie pomimo stwierdzonej nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

3. Zapewnienie wymaganej jakości wody

3.1. Badania jakości wody

Opis stanu faktycznego

1. W dniu 23 czerwca 2008 r. kierownik Laboratorium Wody i Ścieków ZWiK⁴¹ opracowała harmonogram pobierania i badań próbek wody, określający m.in. częstotliwość pobierania oraz parametry badań próbek wody. Harmonogram został zaakceptowany przez kierownika Wydziału Produkcji Wody Zakładu⁴². W dniu 10 sierpnia 2009 r. kierownik NWiK w porozumieniu z kierownikiem TW wprowadziła zmianę do ww. wewnętrznego harmonogramu pobierania i badań próbek wody w zakresie badania filtrów z SUW „Granica” i „Odra”. W dniu 20 stycznia 2017 r. kierownik NWiK opracowała zaktualizowany harmonogram pobierania i analiz próbek wody, który został zatwierdzony przez kierownika TW oraz kierownika Wydziału Sieci Spółki⁴³.

(dowód: akta kontroli str. 77-82)

2. Dla potrzeb oceny przydatności wody w ramach prowadzenia wewnętrznej kontroli jakości wody, ZWiK uzgodnił z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Świnoujściu⁴⁴ stałe punkty czerpalne służące do pobierania próbek wody do badań oraz harmonogram (częstotliwość) pobierania próbek wody do badań. PPIS zatwierdził⁴⁵ harmonogramy w dniach: 6 lutego 2015 r. (na rok 2015), 30 grudnia 2015 r. (na rok 2016) oraz 14 grudnia 2016 r. (na rok 2017).

Na 2015 r. wyznaczono punkty poboru prób wody do badań: 3 wody pobranej z ujęcia (3 próbki wody surowej wchodzącej na SUW/tydzień), 3 wody podawanej do sieci po jej uzdatnieniu (36 próbek/rok – monitoring kontrolny, 3 próbki/rok – monitoring przeglądowy), 15 hydrantów na sieci wodociągowej (24 próbki/rok –

⁴¹ Dalej: NWiK.

⁴² Dalej: TW.

⁴³ Dalej: TS.

⁴⁴ Dalej: PPIS.

⁴⁵ Po złożeniu wniosków przez Zakład odpowiednio w dniach: 16 grudnia 2014 r., 14 grudnia 2015 r. i 5 grudnia 2016 r.

monitoring kontrolny, 1 próbka/rok – monitoring przeglądowy), 11 u odbiorców wody w budynkach mieszkalnych (12 próbek/rok – monitoring kontrolny, 1 próbka/rok – monitoring przeglądowy).

Na 2016 r. wyznaczono taką samą ilość (jak na 2015 r.) punktów poboru prób wody do badań, ze zmianą częstotliwości poboru prób w przypadku 15 hydrantów na sieci wodociągowej (25 próbek/rok – monitoring kontrolny, 3 próbki/rok – monitoring przeglądowy).

Na I kwartał 2017 r. wyznaczono punkty poboru prób wody do badań: 3 wody pobranej z ujęcia (3 próbki wody surowej wchodzącej na SUW/tydzień), 3 wody podawanej do sieci po jej uzdatnieniu (2 próbki/I kwartał – monitoring kontrolny, 26 hydrantów na sieci wodociągowej (9 próbek/I kwartał – monitoring kontrolny).

Z porównania częstotliwości badań oraz ilości produkowanej wody wynika, że częstotliwość badań spełniła wymagania określone w załączniku nr 6 do rjws.

(dowód: akta kontroli str. 87-91, 92-95, 96-103, 104-104b)

3. W okresie objętym kontrolą badania wody w ZWiK wykonywano w ramach monitoringu kontrolnego⁴⁶ oraz monitoringu przeglądowego⁴⁷. Zakres badań wody był uzgadniany z PPIS w dniach 6 lutego i 30 grudnia 2015 r., 14 grudnia 2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 83, 91, 93, 103)

4. W dniu 6 marca 2017 r. Zakład zawarł z kontrahentem zewnętrznym umowę nr 10/2017 na wykonanie badań wody w ramach wstępnego monitoringu substancji promieniotwórczych: tryt, radon, izotopy radu Ra-226 i Ra-228, stosownie do rjws. Umowa zakładała wykonanie badania 37 próbek wody (ilość próbek, termin oraz miejsce poboru prób każdorazowo ustala Spółka) pobranych w 3 terminach, z których sporządzone zostanie sprawozdanie najpóźniej do dnia 31 października 2017 r.

(dowód: akta kontroli str. 105-109)

W wykonaniu ww. umowy z dnia 6 marca 2017 r., monitoringiem zostało objętych 36 ujęć (studni) oraz woda powierzchniowa z Mulnika w Świnoujściu. Na dzień 25 maja 2017 r., nie opracowano wyników badań. W dniu 15 marca 2017 r. pobrano 13 próbek (z 13 studni), w dniu 11 maja 2017 r. – 12 próbek (z 12 studni) wody surowej, na okoliczność czego wypełniono raporty zbiorcze pobierania/odbierania

⁴⁶ W 2015 r. – Jon amonowy, Barwa, Przewodność elektryczna, Odczyn pH, Żelazo, Zapach, Smak, Mętność, Mangan, Azotany, Azotyny, Twardość ogólna, Utlenialność z KMnO₄, Zasadowość, Chlorki, Siarczany, Escherichia coli, Bakterie grupy coli, Ogólna liczba mikroorganizmów w temperaturze 22°C i 36°C, Enterokoki; w 2016 r. – Jon amonowy, Barwa, Przewodność elektryczna, Odczyn pH, Żelazo, Zapach, Smak, Mętność, Mangan, Azotany, Azotyny, Twardość ogólna, Utlenialność z KMnO₄, Zasadowość, Chlorki, Siarczany, Escherichia coli, Bakterie grupy coli, Ogólna liczba mikroorganizmów w temperaturze 22°C i 36°C, Enterokoki; w 2017 r. – Jon amonowy, Barwa, Przewodność elektryczna, Odczyn pH, Żelazo, Zapach, Smak, Mętność, Aluminium (SUW „Odra” i sieć-prawobrzeże), Escherichia coli, Bakterie grupy coli, Ogólna liczba mikroorganizmów w temperaturze 22°C.

⁴⁷ W 2015 r. – Escherichia coli, Bakterie grupy coli, Ogólna liczba mikroorganizmów w temperaturze 22°C i 36°C, Enterokoki, Clostridium perfringens (łącznie z przetrwalnikami), Jon amonowy, Barwa, Przewodność elektryczna, Odczyn pH, Żelazo, Zapach, Smak, Mętność, Azotyny, Akryloamid, Antymon, Arsen, Azotany, Benzen, Benzo(a)piren, Bor, Chrom, Cyjanki, 1,2-dichloroetan, Fluorki, Kadm, Miedź, Nikiel, Ołów, Pestycydy, Σ pestycydów, Rteć, Selen, Σ trichloroetenu i tetrachloroetenu, Σ Wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych, Chlorki, Mangan, Siarczany, Sód, Utlenialność z KMnO₄; w 2016 r. – Escherichia coli, Bakterie grupy coli, Ogólna liczba mikroorganizmów w temperaturze 22°C i 36°C, Enterokoki, Clostridium perfringens (łącznie z przetrwalnikami), Jon amonowy, Barwa, Przewodność elektryczna, Odczyn pH, Żelazo, Zapach, Smak, Mętność, Azotyny, Akryloamid, Antymon, Arsen, Azotany, Benzen, Benzo(a)piren, Bor, Chrom, Cyjanki, 1,2-dichloroetan, Fluorki, Kadm, Miedź, Nikiel, Ołów, Pestycydy, Σ pestycydów, Rteć, Selen, Σ trichloroetenu i tetrachloroetenu, Σ Wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych, Σ THM, Chlorki, Mangan, Siarczany, Sód, Utlenialność z KMnO₄; w 2017 r. – Escherichia coli, Bakterie grupy coli, Ogólna liczba mikroorganizmów w temperaturze 22°C i 36°C, Enterokoki, Clostridium perfringens (łącznie z przetrwalnikami), Jon amonowy, Barwa, Przewodność elektryczna, Odczyn pH, Żelazo, Zapach, Smak, Mętność, Aluminium, Azotyny, Akryloamid, Antymon, Arsen, Azotany, Benzen, Benzo(a)piren, Bor, Chrom, Cyjanki, 1,2-dichloroetan, Epichlorohydryna, Fluorki, Kadm, Miedź, Nikiel, Ołów, Pestycydy, Σ pestycydów, Rteć, Selen, Σ trichloroetenu i tetrachloroetenu, Σ Wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych, Σ THM, Chlorki, Mangan, Siarczany, Sód, Utlenialność z KMnO₄.

próbek i protokoły pobierania i rejestracji próbek wody⁴⁸. Pobrane próbki wody były w trakcie badań laboratoryjnych realizowanych zgodnie z umową przez kontrahenta.

(dowód: akta kontroli str. 110)

5. W okresie objętym kontrolą, pobieranie próbek wody do badań oraz wykonywanie badań wody:

- a) pobranej z ujęcia – realizowało NWiK;
- b) podawanej do sieci po uzdatnieniu – monitoring kontrolny: NWiK (2015-2016) oraz NWiK i Ekolab Sp. z o.o. (I kwartał 2017 r.), monitoring przeglądowy: NWiK i Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Szczecinie⁴⁹ (2015 r.), NWiK i SGS Polska Sp. z o.o. (2016 r.);
- c) z ustalonych punktów na sieci wodociągowej – jak w ppkt b);
- d) w punktach czerpalnych przed wodomierzem głównym lub przyłączem wodociągowym – nie realizowano;
- e) z zaworów używanych do poboru wody w budynkach mieszkalnych (z zaworów czerpalnych w lokalach mieszkalnych) – monitoring kontrolny: NWiK (2015-2016), monitoring przeglądowy: NWiK i WSSE (2015 r.) oraz NWiK i SGS Polska Sp. z o.o. (2016 r.).

(dowód: akta kontroli str. 111)

6. PPIS i Zachodniopomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Szczecinie⁵⁰ zatwierdzili decyzjami system jakości badań wody do spożycia przez ludzi prowadzonych w NWiK w dniach: 18 listopada 2014 r. (czas obowiązywania decyzji 1 rok), 25 listopada 2015 r. (czas obowiązywania od 25 listopada 2015 r. do 24 listopada 2016 r.⁵¹) oraz w dniu 5 stycznia 2017 r.⁵² (od 5 stycznia 2017 r. do 4 stycznia 2018 r.), 20 lutego 2017 r. (od 20 lutego 2017 r. do 4 stycznia 2018 r.) i 12 maja 2017 r. (od 12 maja 2017 r. do 4 stycznia 2018 r.).

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach decyzją z dnia 26 października 2015 r. zatwierdził system jakości badań wykonywanych przez laboratorium SGS Polska Sp. z o.o. (decyzja obowiązywała od 9 listopada 2015 r. do 8 listopada 2016 r.).

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Poznaniu decyzją z dnia 17 marca 2017 r. zatwierdził do dnia 31 marca 2018 r. laboratorium Ekolab Sp. z o.o. do wykonywania badań wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

(dowód: akta kontroli str. 113-136)

7. W przypadku nieprzekroczenia parametrów jakości wody, sprawozdania NWiK z wykonanych badań wody były sporządzane w ramach Zakładu na bieżąco (w zależności od potrzeb: w dniu zakończenia badań lub w formie sprawozdań tygodniowych, miesięcznych, półrocznych, rocznych).

W 2015 r. na zlecenie ZWiK badania jakości wody realizowane były przez WSSE w ramach monitoringu przeglądowego. Sprawozdania z badań (5) zostały przekazane do Spółki w terminie 7 i 18 dni od wykonania badań.

W 2016 r. badania jakości wody realizowane były przez SGS Polska Sp. z o.o. na podstawie umowy nr 008/2016 z dnia 1 kwietnia 2016 r. Sprawozdania z badań (7) zostały przekazane do Spółki w terminie od 5 do 11 dni od wykonania badań.

⁴⁸ Wzory dokumentów zostały opracowane przez stronę umowy (kontrahenta zewnętrznego).

⁴⁹ Dalej: WSSE.

⁵⁰ Dalej: ZPWIS.

⁵¹ Decyzją z dnia 6 grudnia 2016 r. ustalono termin obowiązywania zatwierdzenia systemu jakości do dnia 31 grudnia 2016 r.

⁵² Wniosek o zatwierdzenie NWiK do wykonywania badań jakości wody został złożony w PPIS w dniu 31 października 2016 r.

Analiza 10 losowo wybranych sprawozdań z badań przeprowadzonych w dowolnym miejscu na sieci wodociągowej wykazała, że Zakład przekazywał wyniki badań wody do PPIS w terminie wynoszącym od 0 do 5 dni od dnia sporządzenia sprawozdania.

(dowód: akta kontroli str. 165-166, 167-168, 169-171, 173)

8. W przypadku przekroczenia parametrów jakości wody, sprawozdania NWiK z wykonanych badań wody były sporządzane w ramach Zakładu na bieżąco – stosowna informacja w dniu uzyskania wyniku była bezzwłocznie kierowana przez NWiK do właściwej komórki ZWiK. W badanym okresie nie wystąpiły przypadki przekroczenia parametrów jakości wody w badaniach przeprowadzanych przez laboratoria zewnętrzne.

Analiza 10 losowo wybranych sprawozdań⁵³ z badań przeprowadzonych w dowolnym miejscu na sieci wodociągowej wykazała, że Zakład w 2016 r. informował PPIS i Prezydenta o przekroczeniach parametrów jakości wody w dniu sporządzenia sprawozdania z badań. W dokumentacji za rok 2015 brak było dowodów na wykonanie tego obowiązku.

(dowód: akta kontroli str. 174)

9. Wraz z informacją, o której mowa powyżej, Spółka w 2016 r. informowała Prezydenta i PPIS o zakresie planowanych działań naprawczych i harmonogramie ich realizacji oraz o działaniach podjętych. W dokumentacji za rok 2015 brak było dowodów na wykonanie tego obowiązku.

(dowód: akta kontroli str. 181)

10. W badanym okresie PPIS nie przekazywał Zakładowi ocen jakości wody. Inspektor przekazywał za każde półrocze Prezydentowi „Okresowe oceny jakości wody dla Miasta Świnoujście”, które następnie były publikowane na stronie internetowej Miasta. We wszystkich ocenach, tj. za I i II półrocze 2015 i 2016 r. zawarto m.in. stwierdzenie, że mieszkańcy Świnoujścia w ocenianym okresie korzystali z wody do spożycia o jakości odpowiadającej stawianym jej wymaganiom.

(dowód: akta kontroli str. 175)

3.2. Ocena jakości wody

11. Według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. w ZWiK przeprowadzono 77 badań jakości wody wodociągowej, na 31 grudnia 2016 r. – 80 i na 31 marca 2017 r. – 11. Na podstawie sprawozdań z wyników badań w ww. latach, PPIS dokonywał ocen jakości wody, w których stwierdzono m.in. warunkową przydatność wody do spożycia (2 oceny w 2015 r. oraz 1 w 2016 r.). Przekroczenia wartości dopuszczalnych w ww. przypadkach wykazywały następujące parametry jakości wody: mangan, żelazo i mętność.

(dowód: akta kontroli str. 192)

12. W badanym okresie PPIS wydał łącznie 3 decyzje stwierdzające warunkową przydatność wody do spożycia, z tego 2 w dniu 20 sierpnia 2015 r.:

- decyzją nr PPS-NS-HK/600/24/E.S./15, PPIS: stwierdził warunkową przydatność wody do spożycia dostarczaną przez SUW „Wydrzany” oraz warunkowo dopuścił wodę do spożycia z ww. ujęcia o podwyższonej zawartości żelaza do dnia 30 września 2015 r. i ustalił, że poziom wartości parametru żelaza nie mógł przekraczać 400 µg/l; nakazał ZWiK usunąć stwierdzone przekroczenie parametru żelaza poprzez przeprowadzenie działań naprawczych, mających na celu

⁵³ Analizą objęto próbę 10 wybranych sprawozdań z badań przeprowadzonych w 2015 r. (6 wybranych losowo spośród 15 sprawozdań) oraz w 2016 r. – wszystkie 4 sprawozdania.

doprowadzenie jakości wody do zgodnej z obowiązującymi wymaganiami w terminie do dnia 30 września 2015 r.; zobowiązał Zakład, by nie później niż od dnia 1 października 2015 r. dostarczał ze SUW „Wydrzany” wodę odpowiadającą wymaganiom.

- Decyzją nr PPS-NS-HK/600/25/E.S./15, PPIS: stwierdził warunkową przydatność wody do spożycia dostarczanej przez wodociąg publiczny – sieć „Granica-Wydrzany” oraz warunkowo dopuścił wodę do spożycia z ww. sieci wodociągowej o podwyższonej zawartości żelaza i mętności do dnia 30 września 2015 r. i ustalił, że poziom wartości parametrów nie mógł przekraczać: mętność 3NTU, a żelaza 400 µg/l; nakazał ZWiK usunąć stwierdzone przekroczenia parametrów, tj. żelaza i mętności poprzez przeprowadzenie działań naprawczych, mających na celu doprowadzenie jakości wody do zgodnej z obowiązującymi wymaganiami w terminie do dnia 30 września 2015 r.; zobowiązał Zakład, by nie później niż od dnia 1 października 2015 r. dostarczał z wodociągu publicznego – sieć „Granica-Wydrzany” wodę odpowiadającą wymaganiom.

W przypadku obydwu ww. decyzji z 2015 r. Zakład podjął przedsięwzięcia naprawcze: wykluczył przyczyny mechaniczne (sprawdzono sprawność i drożność urządzeń oraz parametry ich pracy), skontrolował procesy technologiczne i ilości dozowanych chemikaliów, wykluczył zjawiska mogące mieć wpływ na zachwianie procesu sedymentacji, pobrał do badania próbki PIX-u (pod względem zawartości żelaza ogólnego i dwuwartościowego), prowadził na bieżąco konsultacje z technologami i ekspertami w zakresie uzdatniania wody, opróżnił istniejący zbiornik PIX-u (przeprowadzono płukanie i sprowadzono nową partię koagulanta) – co spowodowało znaczny spadek zawartości żelaza i zmniejszenie mętności. Poziom żelaza w wodzie i mętność wróciły do normy w ciągu 2-3 dni.

Decyzją nr PPS-NS-HK/600/14/E.S./16 z dnia 10 listopada 2016 r. PPIS: stwierdził warunkową przydatność wody do spożycia dostarczanej bezpośrednio do sieci z wodociągu publicznego prawobrzeże sieć „Odra-Przytór-Wydmy” oraz warunkowo dopuścił wodę do spożycia z ww. wodociągu, w terminie do dnia 10 grudnia 2016 r. i określił dopuszczalną wartość żelaza na poziomie 400 µg/l, a manganu 200 µg/l; nakazał ZWiK podjąć działania naprawcze, celem zapewnienia zaopatrzenia prawobrzeżnej części Miasta Świnoujście przez wodociąg publiczny – sieć „Odra-Przytór-Wydmy” w wodę spełniającą wymagania; zobowiązał Zakład, by nie później niż od dnia 11 grudnia 2016 r. dostarczał z wodociągu publicznego – sieć „Odra-Przytór-Wydmy” wodę odpowiadającą wymaganiom. Przyczyną podwyższonych parametrów było podawanie do sieci miejskiej wody surowej z pominięciem stacji uzdatniania (w związku ze stwierdzeniem przekroczenia dopuszczalnej wartości liczby bakterii grupy coli w wodzie uzdatnionej produkowanej przez SUW „Odra”). Ponowne badania wody nie potwierdziły występowania bakterii grupy coli, ani przekroczenia innych parametrów bakteriologicznych, PPIS w dniu 14 listopada 2016 r. wyraził zgodę⁵⁴ na zaopatrywanie sieci wodą uzdatnioną w SUW „Odra”. Powyższe spowodowało, że parametry zawartości żelaza i manganu wróciły do obowiązujących norm.

Przed okresem objętym kontrolą, w dniu 17 listopada 2014 r. PPIS zmienił swoją decyzję z dnia 29 listopada 2013 r. w zakresie terminu jej wykonania, tj. do dnia 31 maja 2015 r., w związku z opóźnieniem w dostawie złoza filtracyjnego (chalcedonitu) przez producenta podczas modernizacji SUW „Granica”. Bez zmian pozostały wartości wskaźnika manganu do 0,15 mg/dm³ i żelaza do 0,25 mg/dm³.

(dowód: akta kontroli str. 197-198ł, 273)

⁵⁴ Decyzją nr PPS-NS-HK/600/15/E.S./16.

13. W badanym okresie oceny jakości wody nie wykazały braku przydatności wody do spożycia (PPIS nie nakazywał unieruchomienia wodociągu z tego powodu).

(dowód: akta kontroli str. 192)

14. Zakład występował z wnioskami o zgodę na odstępstwo od wymagań chemicznych, jakim powinna odpowiadać woda, odpowiednio pismami z dnia 12 sierpnia 2015 r. i 10 listopada 2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 199-200, 201)

15. Decyzje PPIS wyrażające zgodę na odstępstwo od wymagań chemicznych, jakim powinna odpowiadać woda, zostały opisane w pkt 3.11. i 3.12.

(dowód: akta kontroli str. 192, 197-198)

16. Poza opisanymi przypadkami związanymi z pogorszeniem parametrów wody włączanej do sieci, które były przedmiotem decyzji PPIS, w badanym okresie wystąpiły okoliczności mogące spowodować zmianę jakości wody wodociągowej, szczególnie jej pogorszenie. Łącznie były to 192 zdarzenia, z tego: 106 awarii (65 w 2015 r., 31 w 2016 r., 10 w I kwartale 2017 r.), 71 wymian przyłączy (analogicznie 25, 36, 10), 15 realizacji budowy lub przebudowy sieci wodociągowej (7, 8, 0). Badaniem kontrolnym objęto dobrane losowo: awarię sieci wodociągowej⁵⁵ z 2015 r. oraz wymianę przyłącza wodociągowego⁵⁶ w 2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 234)

17. W okresie objętym kontrolą Zakład otrzymywał informacje o wynikach i miejscu wykonanych badań przez PPIS w ramach monitoringu jakości wody, jedynie w sytuacjach stwierdzenia przez PPIS przekroczenia parametrów wody w badanych punktach. Przypadki stwierdzenia jakości wody warunkowo przydatnej do spożycia opisano w pkt 3.11. i 3.12.

(dowód: akta kontroli str. 192, 197-198, 225)

18. W badanym okresie parametry jakości wody ujmowanej dla potrzeb zbiorowego zaopatrzenia Świnoujścia w wodę badane były cyklicznie, z częstotliwością raz w tygodniu na wejściu do każdej z eksploatowanych trzech stacji uzdatniania wody (średnio 3 badania tygodniowo wody pobranej z ujęć). Zakres badań obejmował: barwę, żelazo, mangan, jon amonowy, odczyn, indeks nadmanganianowy, twardość, zasadowość, chlorki, siarczany, mętność, azotyny, azotany, przewodność właściwą, wapń. Nie stwierdzono zwiększonych zanieczyszczeń ujmowanej wody powodowanych zmianami pór roku.

(dowód: akta kontroli str. 232-233)

19. W badanym okresie ZWiK podejmował niżej wymienione działania (finansowane ze środków własnych) w celu poprawy jakości ujmowanej wody:

- w 2015 r. – przeprowadzono badania geofizyczne istniejących studni (ocena stanu technicznego studni głębinowych charakteryzujących się niższą jakością wody wskazała na niewłaściwe wykonanie studni) za cenę 38 tys. zł netto; wykonano wraz z dokumentacją oraz podłączono 3 studnie, jako zastępstwo za studnie charakteryzujące się złymi parametrami technicznymi i eksploatacyjnymi (430 tys. zł netto) – zadanie kontynuowano w 2016 r. za 17 tys. zł netto;

⁵⁵ Awaria wystąpiła w dniu 9 lipca 2015 r. o godz. 14.30 i dotyczyła rurociągu żeliwnego \varnothing 150 mm wody uzdatnionej w ul. Marynarki Wojennej. Wydział Sieci ZWiK niezwłocznie podjął działania celem usunięcia awarii. Po zakończeniu prac ok. godz. 21.30 i wypłukaniu odcinka rurociągu, NWiK pobrało próbki do badań. W dniu 10 lipca 2015 r. o awarii sieci wodociągowej powiadomiono PPIS.

⁵⁶ Na uzasadniony wniosek z dnia 3 marca 2016 r. właściciela nieruchomości położonej w Świnoujściu, przy ul. Kuglinów 3, w dniu 18 kwietnia 2016 r. ZWiK dokonał wymiany przyłącza wodociągowego w ramach działań eksploatacyjnych Zakładu na koszt Spółki.

- w 2016 r. – przeprowadzono badania geofizyczne pod kątem dyslokacji ujęcia „Wydrzany” w rejon niezagrażony zasoleniem (18 tys. zł netto); opracowano dokumentację⁵⁷ niezbędną do wykonania nowych studni zastępczych (32 tys. zł netto);

- w I kwartale 2017 r. – sporządzono projekty robót geologicznych (3,5 tys. zł netto) i 2 zbiorników retencyjnych oraz rozpoczęto budowę zbiornika retencyjnego mającego na celu wyrównanie różnic w eksploatacji ujęcia, wynikających z dobowej nierównomierności rozbioru wody (inwestycja w toku); rozpoczęto wykonanie 3 otworów przeznaczonych na nowe studnie (zadanie w toku).

(dowód: akta kontroli str. 205)

20. W Zakładzie stosowano technologie uzdatniania ujmowanej wody: proces natleniania i filtracji wody (SUW „Granica” i „Odra”) oraz proces natleniania, sedymentacji i filtrowania wody (SUW „Wydrzany”).

W ZWiK stosowano środki chemiczne w procesach uzdatniania wody:

- w SUW „Wydrzany” – PIX 112 D (stosowany jako koagulant), Superfloc A 100 (stosowany jako flokulant), nadmanganian potasowy (stosowany jako utleniacz związków, głównie żelaza i manganu, zawartych w wodzie surowej);

- w SUW „Odra” – PAX XL 1905 (stosowany jako koagulant);

- w SUW „Granica” nie stosowano środków chemicznych.

W stacjach uzdatniania stosowany był także podchloryn sodowy do dezynfekcji w sytuacjach awaryjnych (nie był stosowany do procesów technologicznych).

(dowód: akta kontroli str. 206-209)

21. W badanym okresie ZWiK nie wprowadzał zmian w stosowanej technologii uzdatniania wody.

(dowód: akta kontroli str. 210)

22. W badanym okresie w Spółce wprowadzono nowe wyroby i materiały podczas modernizacji SUW „Granica” zakończonej w 2015 r. oraz podczas montażu urządzenia do fizycznej dezynfekcji – lampy UV w SUW „Odra”. PPIS pismami z dnia 28 października 2014 r. zaopiniował pozytywnie materiały zastosowane do budowy SUW „Granica” (wyszczególnione w piśmie) oraz z 15 kwietnia 2014 r. – materiały zastosowane w nowym procesie technologicznym uzdatniania wody na SUW „Granica” (wyszczególnione w piśmie). Pismem z dnia 15 marca 2017 r. PPIS wystawił pozytywną ocenę higieniczną dla urządzenia UV do dezynfekcji wody wraz z armaturą niezbędną do jego zamontowania. Zakład posiadał również atesty na związki chemiczne stosowane przez ZWiK do procesów uzdatniania wody: Superfloc A 100, PAX XL 1905, siarczan żelazowy PIX 112 D, nadmanganian potasowy oraz środek do dezynfekcji – podchloryn sodowy, wydane przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny w Warszawie.

(dowód: akta kontroli str. 211)

3.3. Informowanie konsumentów o jakości wody

23. Spółka informowała (w dniu sporządzenia sprawozdania z badań) pisemnie lub mailem Rzecznika Prezydenta o jakości wody niespełniającej obowiązujących wymagań. Informacje te następnie były publikowane przez Urząd Miasta Świnoujście na oficjalnej stronie internetowej.

⁵⁷ Badania geofizyczne, projekt prac geologicznych, operat na wykonanie urządzenia wodnego, karta środowiskowa.

24. O jakości wody niespełniającej wymagań⁵⁸ każdorazowo poinformowano Prezydenta. Przekazane informacje zawierały elementy określone w § 23 ust. 2 rjws.

25. W badanym okresie nie było przypadków uzgadniania z PPIS zakresu informacji dla konsumentów o jakości wody niespełniającej wymagań.

(dowód: akta kontroli str. 227)

3.4. Działania na rzecz poprawy jakości wody wodociągowej i zapewnienia jej bezpieczeństwa

26. W sprawie problemów, jakie napotykał Zakład w realizacji zadania dostarczania wody o wymaganej jakości, Zastępca Dyrektora ds. Technicznych ZWiK oświadczył: „(...) problemem natury formalnej, z jakim mamy do czynienia podczas usuwania awarii na sieciach wodociągowych jest brak jednoznacznego dopuszczenia przepisami uproszczonych procedur uruchomienia dostawy wody po zakończeniu prac, płukaniu naprawionego odcinka i jego dezynfekcji, tak, by w maksymalnie krótkim czasie możliwe było wznowienie dostawy odbiorcom. Ostateczne wyniki badań wody z naprawianego odcinka są znane dopiero po 72 godzinach, a ze względu na codzienne potrzeby odbiorców, oczekiwane byłoby wydanie i sformułowanie jednoznacznej zgody, powiedzmy warunkowej, dla umożliwienia zasilenia odłączonych odbiorców wodą dostarczaną z czynnej, niewyłączonej wcześniej sieci wodociągowej, której skład odpowiada aktualnie wymaganym przepisom sanitarnym. Innym problemem, podobnej natury jest brak w 'przepisach budowlanych' uwzględnienia specyfiki sieci wodociągowych w zakresie wykonywania przeglądów okresowych i formalnego dopuszczenia różnych form wykonania czynności zapewniających ten sam lub zbliżony efekt, czyli informację o aktualnym stanie technicznym”.

(dowód: akta kontroli str. 249)

27. W okresie objętym kontrolą konsumenci wody złożyli do Spółki 2 skargi na złą jakość wody wodociągowej (brudna woda nienadająca się do spożycia i innego wykorzystania): w dniu 2 lipca 2015 r. zarządca nieruchomości położonej w Świnoujściu przy Placu Słowiańskim 3 oraz w dniu 26 sierpnia 2015 r. podmiot gospodarczy z Centrum Handlowego w Świnoujściu przy ul. Grunwaldzkiej 21. Zakład rozpatrzył skargi, w wyniku czego pomniejszono ilość sprzedanej wody i wystawiono korektę do faktury w pierwszym przypadku oraz wypłacono odszkodowanie z polisy ubezpieczeniowej w drugim.

(dowód: akta kontroli str. 235, 273-274)

28. W sprawie działań podejmowanych w Spółce, adresowanych do odbiorców wody wodociągowej, mających na celu utrzymanie dobrej jakości wody wodociągowej na wypływie z zaworu czerpalnego u odbiorcy, Prezes oświadczyła: „(...) W przypadku zgłoszenia problemów z jakością wody w instalacji wewnętrznej budynku, ZWiK udziela informacji, jakie elementy mogą stanowić zagrożenie dla utrzymania dobrej jakości wody. W szczególności są to: niewłaściwie eksploatowane hydrofornie, wyłączone czasowo z eksploatacji instalacje wewnętrzne, przeprowadzenie remontu instalacji wewnętrznej bez wykonania przepłukania tej instalacji”.

(dowód: akta kontroli str. 229)

29. W dniu 7 października 1997 r. Prezes Zarządu ZWiK zatwierdził do stosowania „Plan działań i zapewnienia funkcjonowania wodociągów komunalnych lewobrzeża

⁵⁸ Przypadki opisane w pkt 3.11. i 3.12.

Świnoujścia w warunkach specjalnych”. Plan uzyskał w dniu 17 września 1997 r. pozytywną opinię ZPWIS oraz w dniu 29 września 1997 r. Szefa Wojewódzkiego Inspektoratu Obrony Cywilnej (koordynatora wojewódzkiego). Plan został w dniu 1 października 1997 r. zaakceptowany przez Szefa Obrony Cywilnej Miasta Świnoujścia. Aneks do Planu został opracowany w dniu 22 czerwca 2007 r.

W maju 2002 r. Prywatne Przedsiębiorstwo Usług Inwestycyjnych „Gaz System” z Koszalina opracowało dokumentację obrony cywilnej „Sieć wodociągowa planowanych działań w warunkach specjalnych na prawobrzeżu m. Świnoujście”. Dokument został uzgodniony przez PPIS bez zastrzeżeń w dniu 18 lipca 2002 r. i zaakceptowany przez Prezesa Zarządu ZWiK w dniu 8 lipca 2002 r. oraz Dyrektora Wydziału Zarządzania Kryzysowego Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie w dniu 17 lipca 2002 r. Aktualizacja dokumentu została opracowana przez ZWiK wg stanu na dzień 31 grudnia 2008 r.

W Spółce w celu ochrony infrastruktury wodociągowej⁵⁹ prowadzona była ochrona fizyczna.

(dowód: akta kontroli str. 223-224)

Prezes oświadczyła: „(...) Późniejsza aktualizacja (...) dokumentacji nie była konieczna, ponieważ wprowadzane na tym obszarze zmiany nie miały wpływu na stan bezpieczeństwa obiektów oraz nie dotyczyły zmiany organizacji służb wodociągowych w warunkach specjalnych, czy zapewnienia wymaganych warunków ochrony pracowników i newralgicznych urządzeń wodociągowych”.

(dowód: akta kontroli str. 230)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Spółka nie naliczyła i nie wyegzekwowała kar umownych w łącznej wysokości 135,32 zł za niedotrzymanie przez wykonawcę – SGS Polska Sp. z o.o. terminu przekazywania wyników badań wody, określonego w § 3 umowy nr 008/2016 z dnia 1 kwietnia 2016 r.

Stosownie do dyspozycji tego postanowienia, wykonawca zobowiązany był do przekazywania Zakładowi wyników badań w formie sprawozdania zawierającego wyniki badań w terminie 10 dni od daty poboru prób, natomiast analiza kontrolna wykazała, że 3 sprawozdania przekazane zostały z opóźnieniem 5 dni, kolejne 3 – 7 dni i 1 – 10 dni. Zgodnie z § 7 ust. 2 umowy, wykonawca zapłaci zamawiającemu karę umowną za opóźnienie w dostarczeniu przedmiotu umowy w terminie wskazanym w § 3, w wysokości 0,5 % wartości brutto danej faktury za każdy dzień opóźnienia.

(dowód: akta kontroli str. 169-171, 172)

Prezes wyjaśniła: „(...) faktyczny czas wykonania badań mieścił się w terminie 10 dni od daty poboru próby. Zgodnie z ustaleniami telefonicznymi firma (...) zobowiązała się do natychmiastowego informowania o wynikach badań wykazujących przekroczenie parametrów jakości wody w stosunku do obowiązujących norm. Żadne ze sprawozdań nie zawierały wyników badań wykazujących przekroczenia parametrów jakości wody określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015 r. (...) w dniu 31.05.2017 r. zostały naliczone kary umowne w łącznej wysokości 135,32 zł oraz wystawiona nota księgową nr EK-56/2017 za niedotrzymanie przez firmę (...) terminu przekazywania wyników badań wody określonego w § 3 umowy (...). Kary

⁵⁹ Niestanowiącej infrastruktury krytycznej.

umowne zostały naliczone po otrzymaniu i przeanalizowaniu wszystkich sprawozdań z badań”.

(dowód: akta kontroli str. 176, 177-179)

Kwota 135,32 zł stanowiąca łączną wysokość kar umownych za nieterminowe przekazywanie wyników badań wody została przelana przez kontrahenta na rachunek bankowy Zakładu w dniu 23 czerwca 2017 r. (zaksięgowane w Spółce jako pozostałe przychody operacyjne).

(dowód: akta kontroli str. 236)

2. W dokumentacji Spółki za rok 2015, w przypadkach przekroczenia⁶⁰ parametrów jakości wody, brak było dowodów (we wszystkich 15 przypadkach) na niezwłoczne poinformowanie właściwego państwowego powiatowego lub państwowego granicznego inspektora sanitarnego o:

- pogorszeniu jakości wody do tego stopnia, że woda nie odpowiadała wymaganiom określonym w załącznikach nr 1-4 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi⁶¹, do czego zobowiązywała dyspozycja § 4 ust. 2 rozporządzenia;
- podjętych i zaplanowanych działaniach (wraz z ustalonym harmonogramem ich realizacji), co nakazywał przepis § 4 ust. 6 lit. b rozporządzenia; o tych przypadkach należało również poinformować Prezydenta Miasta Świnoujścia.

W 2015 r. nie uwzględniono przedmiotowego obowiązku w zakresie działania komórki organizacyjnej (NWiK) i nie przypisano pracownikom ZWiK w zakresach czynności.

(dowód: akta kontroli str. 174-174a, 181)

Prezes Spółki wyjaśniła: „(...) w przypadku pogorszenia jakości wody do spożycia (...), ZWiK telefonicznie informował PPIS o tym fakcie oraz o zakresie podjętych i planowanych działaniach naprawczych i harmonogramie ich realizacji. Te informacje umieszczał PPIS w sporządzanych przez siebie półrocznych, okresowych ocenach jakości wody dla miasta Świnoujście, publikowanych na stronie BIP Urzędu Miasta Świnoujście. Także telefonicznie informacja o ww. przekroczeniach i planowanych działaniach naprawczych była przekazywana do Prezydenta (...) bezpośrednio lub za pośrednictwem Rzecznika Prezydenta”.

(dowód: akta kontroli str. 182-183, 184)

Zdaniem NIK, za niewystarczające należy uznać czynności ZWiK w 2015 r. w celu informowania właściwych organów o pogorszeniu jakości wody oraz podjętych i zaplanowanych działaniach. Zakres i szczegółowość ww. informacji oraz wprost wyrażony obowiązek w przepisach prawa, nie pozwalają na jego rzetelną realizację w drodze rozmów telefonicznych.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zauważa, że konsumenci uzyskiwali informacje o jakości wody ze strony internetowej Urzędu Miasta Świnoujście (po ich przekazaniu przez ZWiK). Natomiast pomimo prowadzenia strony internetowej przez Zakład, wbrew dyspozycji § 23 ust. 1 pkt 2 rjws, informacje m.in. o jakości wody niespełniającej obowiązujących wymagań nie były na niej publikowane.

(dowód: akta kontroli str. 227)

⁶⁰ Analizą kontrolną objęto 6 wybranych losowo sprawozdań z wykonanych badań wody przez ZWiK (spośród 15 w 2015 r.).
⁶¹ Dz. U. z 2007 r., Nr 61, poz. 417 ze zm.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.

4. Prawdliwość ustalania cen za wodę wodociągową

4.1. Kalkulacja i zatwierdzanie taryf za zbiorowe zaopatrzenie w wodę

Opis stanu faktycznego

1. Wg stanu na koniec 2014 r. wartość aktywów/pasywów wyniosła 105.182,0 tys. zł, stan przychodów ze sprzedaży ogółem 25.511,3 tys. zł, w tym przychodów ze sprzedaży w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę 10.344,5 tys. zł. Na koniec 2015 r. kwoty te wyniosły odpowiednio: 108.569,8 tys. zł, 27.622,0 tys. zł i 11.356,4 tys. zł, a na koniec 2016 r.: 109.249,0 tys. zł, 28.326,0 tys. zł i 11.900,2 tys. zł.

W badanym okresie Spółka nie występowała do Prezydenta o dodatkowe środki na realizację zadań związanych ze zbiorowym zaopatrzeniem w wodę, Spółka nie otrzymywała z Urzędu Miasta dofinansowania na cele rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych. Ostatnim rokiem, w którym przekazana została dopłata do cen, był rok 2014, od 2015 r. odbiorcy usług obciążani są pełnymi cenami wody (i ścieków), bez dopłat ze strony Miasta.

(dowód: akta kontroli str. 260-261)

2. Spółka posiadała system rachunkowości zgodny z obowiązującymi przepisami, w szczególności z ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁶² oraz zatwierdzone zasady (politykę) rachunkowości. Dokumentacja księgowa, zgodnie z art. 20 ust. 5 ustawy, umożliwia m.in.: wydzielenie kosztów stałych i zmiennych, przychodów związanych z poszczególnymi rodzajami działalności przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego, a także w odniesieniu do poszczególnych taryf; ustalenie kosztów związanych z działalnością inwestycyjną w poprzednim roku obrachunkowym; dokonanie alokacji niezbędnych przychodów według taryfowych grup odbiorców usług.

(dowód: akta kontroli str. 261)

3. Wnioski o zatwierdzenie taryf za zbiorowe zaopatrzenie w wodę na 2015 r., 2016 r. i 2017 r. (wraz z uzasadnieniem i wymaganymi załącznikami) zostały przedstawione Prezydentowi przez Zakład odpowiednio w dniach: 22 października 2014 r., 22 października 2015 r. i 21 października 2016 r., tj. zgodnie z art. 24 ust. 2 uzw. Okres obowiązywania taryf był od 1 stycznia do 31 grudnia każdego roku.

(dowód: akta kontroli str. 261-263)

4. Spółka zamieściła w taryfach na 2015 r., 2016 r. i 2017 r. wymagane przepisami elementy, tj. m.in.: rodzaje prowadzonej działalności, rodzaj i strukturę taryfy, taryfowe grupy odbiorców usług, rodzaje i wysokość cen i stawek opłaty abonamentowej (Spółka stosuje opłaty abonamentowe wyłącznie w zakresie dostawy wody, wyłącznie w rozliczeniach z osobami korzystającymi z lokali w budynkach wielolokalowych), warunki rozliczeń z uwzględnieniem wyposażenia nieruchomości w przyrządy i urządzenia pomiarowe, warunki stosowania cen i stawek opłat. Zgodnie z § 14 rozporządzenia⁶³, Spółka prawidłowo dokonała wyboru struktury i rodzaju taryfy, uwzględniając: - w zależności od przyjętego

⁶² Dz. U. z 2016 r., poz. 1047 ze zm.

⁶³ Rozporządzenie Ministra Budownictwa z dnia 28 czerwca 2006 r. w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryf oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków (Dz. U. z 2006 r. Nr 127, poz. 886 ze zm.), dalej: rtwr.

rodzaju taryfy dla poszczególnych taryfowych grup odbiorców usług: taryfę niejednorodną, zawierającą różne dla poszczególnych taryfowych grup odbiorców ceny za dostarczoną wodę; - w zależności od struktury taryfy: taryfę wieloczołową – zawierającą ceny i stawki opłaty abonamentowej.

(dowód: akta kontroli str. 263-264)

5. W jednej z badanych taryf, tj. na 2015 r. Spółka uwzględniła stawkę opłaty za przyłączenie do urządzeń wodociagowych (i kanalizacyjnych), będących w posiadaniu przedsiębiorstwa. Opłata ta została skalkulowana prawidłowo, tj. na podstawie kosztów przeprowadzenia prób technicznych przyłącza wybudowanego przez odbiorcę usług. W kolejnych taryfach, tj. na 2016 r. i 2017 r. opłata ta nie była już skalkulowana i stosowana. Wg oświadczenia Spółki: „Spółka odstąpiła od stosowania opłat za przyłączenie do urządzeń wodociagowych mając na uwadze wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Kielcach z dnia 6 sierpnia 2015 r. (II SA/Ke 581/15).”

(dowód: akta kontroli str. 264-265)

6. Ustalając niezbędne przychody (ich wartość wyniosła 11.012,1 tys. zł w 2015 r., 11.816,7 tys. zł w 2016 r. i 12.034,0 tys. zł w 2017 r.) dla potrzeb obliczenia taryfowych cen i stawek opłat planowanych na rok obowiązywania taryf, tj. na 2015 r., 2016 r. i 2017 r., ZWiK uwzględnił m.in. koszty eksploatacji i utrzymania (odpowiednio w wysokości 10.818,8 tys. zł, 11.598,3 tys. zł i 11830,8 tys. zł), należności nieregularne (9,9 tys. zł, 7,2 tys. zł, 16,6 tys. zł), marżę zysku⁶⁴ (55,2 tys. zł, 60,4 tys. zł, 64,3 tys. zł). W związku z tym, że całość poboru wody objęta była ważnymi pozwoleniami wodnoprawnymi na pobór wód, w opłatach za korzystanie ze środowiska (102,4 tys. zł, 110,1 tys. zł, 112,9 tys. zł) Spółka nie ponosiła podwyższonych opłat za pobór wód. Okresowo występowało w Spółce pogorszenie jakości wody, bez pośrednich skutków dla poziomu niezbędnych przychodów. W kosztach eksploatacji i utrzymania uwzględniano wyłącznie amortyzację od urządzeń wodociagowych pozostających własnością Spółki (Zakład nie eksploatuje urządzeń niebędących jego własnością).

(dowód: akta kontroli str. 265-267)

7. Kwoty kosztów eksploatacji i utrzymania za rok obrachunkowy poprzedzający wprowadzenie nowych taryf zaplanowane zostały rzetelnie i w oparciu o rzeczywiste dane. Uzasadnienie zmiany warunków ekonomicznych w czasie obowiązywania nowych taryf było w kolejnych wnioskach opisane wyczerpująco i szczegółowo. Poszczególne pozycje niezbędnych przychodów zostały opisane i uzasadnione, ze szczególnym uwzględnieniem elementów składowych kosztów eksploatacji i utrzymania (kosztów rodzajowych). Zgodnie z § 8 ust. 1 rtwr, Spółka prawidłowo przyjęła do kalkulacji cen:

- na 2015 r.: wskaźnik wzrostu cen produkcji sprzedanej przemysłu w wysokości 2,5 % (zgodnie z założeniem do ustawy budżetowej), wskaźnik wzrostu kosztów wynagrodzeń oraz świadczeń na rzecz pracowników, wg zawartego w dniu 13 października 2014 r. porozumienia ze związkami zawodowymi (4,0 %);

- na 2016 r.: wskaźnik wzrostu cen produkcji sprzedanej przemysłu w wysokości 1,4 % (zgodnie z założeniem do ustawy budżetowej), wskaźnik wzrostu kosztów wynagrodzeń oraz świadczeń na rzecz pracowników, wg zawartego w dniu 12 października 2015 r. porozumienia ze związkami zawodowymi (3,78 %);

- na 2017 r.: wskaźnik wzrostu cen produkcji sprzedanej przemysłu w wysokości 1,6 % (zgodnie z założeniem do ustawy budżetowej), wskaźnik wzrostu kosztów

⁶⁴ Do kalkulacji przyjmowano corocznie marżę w wys. 0,55 % (przychodów z okresu: wrzesień poprzedniego roku – sierpień roku, w którym składany jest wniosek).

wynagrodzeń oraz świadczeń na rzecz pracowników, wg zawartego w dniu 10 października 2016 r. porozumienia ze związkami zawodowymi (3,78 %).

W planie kosztów uwzględniono m.in. skutki ekonomiczne związane z ponoszeniem wydatków na rozwój i modernizację urządzeń wodociągowo-kanalizacyjnych, w tym zmianę wartości amortyzacji wynikającą z planowanych inwestycji.

Wartość amortyzacji od środków trwałych zaliczonej do kalkulacji niezbędnych przychodów, których wytworzenie sfinansowano (w części) ze środków unijnych, wyniosła 270 tys. zł w planie na 2017 r.

Podstawą do ustalenia poziomu planowanych kosztów eksploatacji i utrzymania było wykonanie kosztów za poprzedni rok obrachunkowy poprzedzający wprowadzenie nowych taryf. W przypadku ZWiK były to dane za okres od 1 października poprzedniego roku do 30 września roku, w którym składany był wniosek taryfowy. Przyjęcie takiego okresu było zgodne z obowiązującymi przepisami, w szczególności § 2 pkt 7, § 7 ust. 1 oraz § 8 rtwr.

(dowód: akta kontroli str. 267-268)

8. W badanym okresie Spółka nie występowała do Prezydenta o środki na realizację zadań związanych ze zbiorowym zaopatrzeniem w wodę, Spółka nie otrzymywała w tym okresie dofinansowania na cele rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych. Poza pozycjami składowymi niezbędnych przychodów omówionymi w pkt 4.6., Spółka uwzględniła w kalkulacji również raty kapitałowe ponad wartość amortyzacji oraz odsetki.

(dowód: akta kontroli str. 268-269)

9. W okresie objętym kontrolą, ZWiK w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę stosował w zależności od:

- przyjętego rodzaju taryfy dla poszczególnych taryfowych grup odbiorców usług – taryfę niejednolitą,
- struktury taryfy – taryfę wieloczonową.

(dowód: akta kontroli str. 269)

10. W ramach zbiorowego zaopatrzenia w wodę wyodrębniono dwie taryfowe grupy odbiorców usług: - Grupa 1: Gospodarstwa domowe, - Grupa 2: Pozostali odbiorcy. Zakład stosował więcej niż dwa podstawowe współczynniki alokacji kosztów: - A: udział poszczególnych taryfowych grup odbiorców usług w całkowitej ilości dostarczonej wody, - B: przewidywane roczne opłaty za korzystanie ze środowiska, - E: maksymalny dwumiesięczny pobór wody. Współczynnik alokacji E wykorzystywany był do podziału – na taryfowe grupy odbiorców – kosztów: amortyzacji, wynagrodzeń z narzutami, podatku od nieruchomości, rat kapitałowych ponad wartość amortyzacji, odsetek.

Współczynniki alokacji A i B oraz sposób ich ustalenia były zgodne z obowiązującymi przepisami, w szczególności § 11 ust. 5 pkt 1 rtwr. Współczynnik alokacji E należy uznać za nieprawidłowy, ponieważ zgodnie z § 11 ust. 5 pkt 2 rtwr, współczynniki alokacji kosztów ustalone w oparciu o ewidencję księgową kosztów, prowadzoną zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości mogą być uwzględniane jedynie w odniesieniu do kosztów, których nie da się podzielić na poszczególne taryfowe grupy odbiorców w oparciu o wielkość świadczonych usług. Wymienione wyżej rodzaje kosztów nie spełniają tego warunku.

(dowód: akta kontroli str. 269-271)

11. Stosownie do kalkulacji zawartych w załącznikach do wniosków o zatwierdzenie taryf w badanym okresie, podstawą do ustalenia ceny 1 m³ wody były: wartość

planowanych na rok obowiązywania nowych taryf niezbędnych przychodów w zł/rok oraz planowana wielkość zużycia wody w m³/rok. Cenę 1 m³ wody wodociągowej wyliczono w 2015 r. na 4,45 zł (grupa 1) i 4,98 zł (grupa 2), odpowiednio w 2016 r. 4,49 zł i 5,12 zł oraz w 2017 r. 4,32 zł i 4,94 zł.

(dowód: akta kontroli str. 271-274)

12. W latach 2014-2016 Zakład osiągnął zyski netto z działalności ogółem w wysokości odpowiednio: 948,4 tys. zł, 718,2 tys. zł, 812,5 tys. zł. We wszystkich latach objętych kontrolą, uchwały Zgromadzenia Wspólników Spółki przewidywały jednakowy sposób rozdysponowania zysków Spółki, tj. na pokrycie strat z lat ubiegłych.

(dowód: akta kontroli str. 274)

13. Rada Nadzorcza Spółki każdorazowo przyjmując uchwałę w sprawie zaopiniowania wniosku o zatwierdzenie taryf dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, dokonywała zaopiniowania wniosku oraz weryfikacji kosztów i oceny zgodności taryfy z przepisami. W treści uchwał nie zawierano uwag do wniosków.

(dowód: akta kontroli str. 274-275)

14. W okresie objętym kontrolą taryfy zbiorowego zaopatrzenia w wodę wchodziły w życie w oparciu o uchwały Rady Miasta w sprawie zatwierdzenia taryf.

(dowód: akta kontroli str. 275)

15. Taryfa na 2015 r. została przez ZWiK opublikowana w drodze ogłoszenia w „Głosie Szczecińskim” (data emisji 29 października 2014 r.) oraz na stronie internetowej Urzędu Miasta Świnoujście (data publikacji 30 października 2014 r.). Taryfa na 2016 r. została przez Zakład opublikowana w drodze ogłoszenia w „Głosie Szczecińskim” (2 grudnia 2015 r.) oraz na stronie internetowej Urzędu (30.11.2015 r.). Taryfa na 2017 r. została przez Spółkę opublikowana w drodze ogłoszenia w „Głosie Szczecińskim” (2 grudnia 2016 r.) oraz na stronie internetowej Urzędu (29 listopada 2016 r.). Taryfy zostały opublikowane zgodnie z dyspozycją art. 27 ust. 7 uzzw, tj. z zachowaniem wymaganego terminu.

(dowód: akta kontroli str. 276-277)

16. W latach 2015-2016 taryfy obowiązywały przez okres jednego roku, nie było przypadków wydania decyzji/wyroków o stwierdzeniu nieważności uchwały Rady Miasta o zatwierdzeniu taryf.

(dowód: akta kontroli str. 277)

17. Wg stanu na koniec 2015 i 2016 r. nie wystąpiły należności przedawnione. Analiza należności przeterminowanych prowadzona była na bieżąco. W latach 2014-2016 (na dzień 31 grudnia) wartość odpisów aktualizujących wykazywała tendencję wzrostową: na koniec 2014 r. było to 22,0 tys. zł, 2015 r. – 51,7 tys. zł i 2016 r. – 68,5 tys. zł. Na dzień 31 grudnia 2016 r. spośród należności skierowanych do sądu (w tym po wyrokach) na kwotę ogółem 68,5 tys. zł, wartość należności przypadających na gospodarstwa domowe wyniosła 8,5 tys. zł. Na dzień 31 marca 2017 r. było to odpowiednio: 66,9 tys. zł i 9,1 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 277-278)

18. W celu minimalizowania kosztów prowadzenia zbiorowego zaopatrzenia w wodę, ZWiK (poza działaniami opisanymi powyżej) m.in.: przeprowadził badania geofizyczne terenu ujęcia wody „Granica” i na ich podstawie wytypował miejsca, gdzie powinny występować zasoby wody głębinowej; realizował plan ograniczenia

poboru wody z ujęcia „Wydrzany” (wzrost stężenia chlorków w wodzie); podjął działania mające na celu rozpoznanie możliwości pozyskania jako surowca wody z Zalewu Szczecińskiego; wprowadził program ograniczenia strat wody⁶⁵; zamontował urządzenia umożliwiające utrzymanie stałego zakresu ciśnienia wody podawanej z ujęć „Wydrzany” i „Granica”; zrealizował podstawowy zakres systemu ciągłego monitoringu sieci wodociągowej w lewobrzeżnej i prawobrzeżnej części miasta Świnoujście; prowadził systematyczną wymianę wodomierzy z jednoczesną weryfikacją ich średnic; obniżył straty wody z 21 % do niecałych 15 %.

(dowód: akta kontroli str. 278-280)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Spółka skalkulowała i uwzględniła w taryfie wyłącznie opłatę, o której mowa w § 5 pkt 2 lit. b) rtwr, tj. stawkę opłaty abonamentowej dla osób korzystających z lokalu w budynkach wielolokalowych. Pominięto tym samym pozostałe rodzaje opłat abonamentowych, o których mowa w § 5 pkt 2 rtwr, tj.: stawkę opłaty abonamentowej stosowaną w rozliczeniach w oparciu o wskazania wodomierza głównego lub wskazania wodomierza mierzącego ilość wody bezpowrotnie zużytej, a także stawkę opłaty abonamentowej stosowaną w rozliczeniach na podstawie przepisów dotyczących przeciętnych norm zużycia wody. Jednocześnie kalkulując stawkę opłaty abonamentowej (tab. F załącznika do wniosku taryfowego), Spółka pomniejszyła wartość ogółem niezbędnych przychodów dla zaopatrzenia w wodę o wartość niezbędnych przychodów rozliczanych stawką opłaty abonamentowej, bez uwzględniania podziału odbiorców na rozliczanych wg wodomierza głównego, podlicznika lub ryczału.

Skutkiem powyższego, odbiorcy rozliczani w oparciu o wskazania wodomierza głównego oraz ryczałtowcy⁶⁶ płacą cenę 1 m³ wody zaniżoną w stosunku do osób korzystających z lokalu w budynkach wielolokalowych.

(dowód: akta kontroli str. 264)

Dr Jolanta Sołtysiak, Członek Zarządu, Zastępca Dyrektora ds. Ekonomicznych, wyjaśniła: „(...) Zgodnie z rozporządzeniem taryfowym o wyborze rodzaju i struktury taryfy decyduje przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne. Taryfa nie musi zawierać stawek opłat abonamentowych, musi jednak zawierać ceny 1 m³ wody, co wynika z postanowień § 14 pkt 1 i 2 rozporządzenia (...). Rozporządzenie nie wprowadziło bezwzględnego obowiązku ustalania opłat abonamentowych. Wyboru rodzaju i struktury taryfy dokonuje samo przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne, uwzględniając uwarunkowania lokalne. Spółka uznała, że nie musi wyodrębnić w taryfie wszystkie rodzaje opłat abonamentowych jednocześnie. Wybrała tylko stawkę opłaty abonamentowej dla osób korzystających z lokalu w budynkach wielolokalowych, mając na uwadze zmiany art. 6 i 6a uzzw. Odczyt wodomierza w lokalu budynku wielolokalowym oraz związane z tym koszty rozliczenia należności powodują wzrost dodatkowych kosztów eksploatacyjnych, takich jak w szczególności: wynagrodzenie i pochodne wynagrodzenia inkasenta, amortyzacja urządzeń do odczytu (Psiony), wynagrodzenia i pochodne wynagrodzeń pracowników wystawiających faktury. Aby powyższe dodatkowe koszty nie obciążały wszystkich odbiorców taryfowych, Spółka uznała za

⁶⁵ W ramach realizacji programu w sposób ciągły prowadzone były działania polegające na: - stałym monitoringu pracy sieci (monitoring przepływu i ciśnienia) umożliwiającym w wielu przypadkach, szybkie stwierdzenie powstania awarii na sieci, - wymianie wyeksploatowanych sieci i przyłączy wodociągowych, - bieżącym kontrolowaniu poprawności działania i wymianie wodomierzy, - korekcie doboru średnic i typu wodomierzy do specyfiki rozbioru u poszczególnych odbiorców wody, - remontach oraz wymianie armatury wodociągowej, - kontroli ściagalności opłat za pobór wody i egzekucji należności.

⁶⁶ Dla których nie jest stosowana opłata abonamentowa.

uzasadnione obciążenie tymi dodatkowymi kosztami tylko osoby korzystające z lokali w budynkach wielolokalowych (bo tylko tych odbiorców dotyczy usługa odczytu wodomierza lokalowego). Zgodnie z rozporządzeniem (...), opłatę abonamentową dla osób korzystających z lokalu w budynkach wielolokalowych kalkuluje się na podstawie kosztów odczytu wodomierza i rozliczenia należności. Kalkulując wysokość opłaty abonamentowej dla osób korzystających z lokalu w budynku wielolokalowym Spółka bierze pod uwagę tylko część kosztów odczytu i rozliczenia należności, tj. do wysokości poniesionych kosztów związanych z pracą inkasenta odczytującego wodomierze w lokalach budynków wielolokalowych. Pozostałe koszty odczytu i rozliczenia należności wchodzi w skład niezbędnych przychodów i poprzez współczynniki alokacji wpływają na cenę wody gospodarstw domowych i pozostałych odbiorców”.

(dowód: akta kontroli str. 255-256, 257-258)

2. Spółka nadmiernie uprościła analizę należności nieregularnych i obciążyła nimi odbiorców w sposób nieuzasadniony. W kolejnych latach do kalkulacji niezbędnych przychodów Zakład zaliczał należności nieregularne (wg stanu na koniec okresu obrachunkowego poprzedzającego wprowadzenie nowych taryf).

Zgodnie z § 9 ust. 2 rtwr, wartość należności nieregularnych uprawdopodobnia się w sposób określony w ustawie o rachunkowości. Oznacza to, że do kalkulacji niezbędnych przychodów powinny zostać zaliczone wyłącznie te należności lub ich część, których brak przewidywanej zapłaty został uprawdopodobniony (w przeciwnym przypadku mogłaby zachodzić okoliczność, w której jednocześnie obciążani są wszyscy odbiorcy częścią należności przeterminowanych, a jednocześnie uzyskuje się w trakcie kolejnego roku obowiązywania nowych taryf zapłatę tych należności – osiągając przychód dwukrotnie z tego samego tytułu). Spółka zaś zaliczyła do poziomu niezbędnych przychodów, mimo że należności przedawnione nie występowały (w zakresie dostawy wody):

- na 2015 r. przyjęto 9.903,66 zł należności,
- na 2016 r. przyjęto 7.152,18 zł należności, opisanych w plikach źródłowych do kalkulacji w całości jako należności powyżej 6 miesięcy, w większości od pozostałych odbiorców,
- na 2017 r. przyjęto 16.608,60 zł należności, opisanych w plikach źródłowych do kalkulacji w całości jako należności powyżej 6 miesięcy w większości od pozostałych odbiorców.

Spółka konsekwentnie w kolejnych latach uwzględniała w kalkulacji niezbędnych przychodów marżę zysku. Zgodnie z informacją zawartą w uzasadnieniu wniosku taryfowego, marża zysku wynosi 0,5 % przychodów. W rzeczywistości, do kalkulacji przyjmowano corocznie marżę w wys. 0,55 % (przychodów z okresu: wrzesień poprzedniego roku – sierpień roku, w którym składany jest wniosek, a więc niezgodnie z przyjętym dla kalkulacji kosztów rokiem obrachunkowym poprzedzającym wprowadzenie nowych taryf).

(dowód: akta kontroli str. 266-267)

Zastępca Dyrektora ds. Ekonomicznych wyjaśniła: „Zgodnie z § 7 ust. 1 pkt 1, § 8 ust. 1 pkt 5, § 9 ust. 2 rozporządzenia (...), Spółka ustala należności nieregularne na podstawie odpisów aktualizujących te należności, a ich wartość uprawdopodobnia się w sposób określony w ustawie (...) o rachunkowości. Ustala się je jako składnik niezbędnych przychodów na podstawie kosztów poniesionych w roku obrachunkowym poprzedzającym rok, w którym wprowadzona jest taryfa, ustalonych na podstawie ewidencji księgowej kosztów sporządzonej zgodnie z przepisami o rachunkowości, z uwzględnieniem planowanych zmian warunków

ekonomicznych wpływających na poziom kosztów w roku obowiązywania taryfy. Należności nieregularne ustala się na podstawie danych roku obrachunkowego, a więc w wielkości planowanej. Na dzień bilansowy Spółka dokonuje analizy i weryfikacji realności utworzonych odpisów. Spółka uprawdopodobnia wartość należności nieregularnych uwzględniając stopień prawdopodobieństwa ich zapłaty, poprzez dokonanie odpisu aktualizującego zgodnie z art. 35b ust. 1 ustawy o rachunkowości. Mając na uwadze postanowienia art. 35b ustawy o rachunkowości Spółka dokonuje odpisów aktualizujących tylko do należności objętych wyrokiem sądowym oraz należności od dłużników postawionych w stan likwidacji lub stan upadłości. Zarówno ustawa o rachunkowości, jak i rozporządzenie taryfowe nie wskazują, iż pojęcie należności obejmuje tylko należności niezapłacone. Ustawa o rachunkowości wyszczególnia należności, co do których dokonuje się aktualizacji. Ustalone w ten sposób należności nieregularne nie zapewniają uzyskania statusu 'zapłacone'. W roku 2015 dokonano podziału należności nieregularnych według współczynników alokacji mając na uwadze ogólną kwotę należności bez podziału na grupy taryfowe. W latach 2016-2017 Spółka rozszerzyła analizę należności z podziałem na grupy taryfowe. Spółka uwzględnia w kalkulacji niezbędnych przychodów marżę zysku, biorąc pod uwagę wskaźnik 0,55 % przychodów za rok obrachunkowy. Rokiem obrachunkowym, zgodnie z wnioskiem taryfowym Spółki jest okres od września poprzedniego roku do sierpnia roku, w którym składany jest wniosek. Do kalkulacji marży przyjęto więc prawidłowy okres roku obrachunkowego. Wskaźnik marży zysku został przedstawiony we wniosku w formie uproszczonej, tj. 'zaokrąglony w dół'.

(dowód: akta kontroli str. 255-256, 258)

3. Zakład nieprawidłowo ustalił współczynnik alokacji E (współczynnik alokacji E wykorzystywany jest do podziału – na taryfowe grupy odbiorców – kosztów: amortyzacji, wynagrodzeń z narzutami, podatku od nieruchomości, rat kapitałowych ponad wartość amortyzacji, odsetek). Zgodnie bowiem z treścią § 11 ust. 5 pkt 2 rtwr, współczynniki alokacji kosztów ustalone w oparciu o ewidencję księgową kosztów, prowadzoną zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości mogą być uwzględniane jedynie w odniesieniu do kosztów, których nie da się podzielić na poszczególne taryfowe grupy odbiorców w oparciu o wielkość świadczonych usług. Wymienione wyżej rodzaje kosztów nie spełniają tego warunku.

Powyższa nieprawidłowość powoduje w dalszej konsekwencji nieprawidłową alokację kosztów na taryfowe grupy odbiorców usług. Wartość współczynnika alokacji E znacząco odbiega od wartości współczynnika alokacji A:

- w 2015 r. wartość współczynnika A dla gospodarstw domowych wynosiła 63,77 %, a wartość współczynnika E: 57,13 %,
- w 2016 r. wartość współczynnika A dla gospodarstw domowych wynosiła 61,56 %, a wartość współczynnika E: 53,18 %,
- w 2017 r. wartość współczynnika A dla gospodarstw domowych wynosiła 57,55 %, a wartość współczynnika E: 52,90 %.

Ww. rozbieżność powoduje istotne różnice w jednostkowych kosztach dostarczania wody, na korzyść Grupy 1 – gospodarstw domowych, które mają w tej sytuacji zaniżoną cenę wody w stosunku do ceny dla Grupy 2.

(dowód: akta kontroli str. 270-271)

Zastępca Dyrektora ds. Ekonomicznych wyjaśniła: „Zgodnie z treścią § 11 ust. 4 rozporządzenia taryfowego, alokacji kosztów dokonuje się uwzględniając lokalne uwarunkowania, w jakich działa przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne. Ustęp 4 wymienia przykładowe kryteria alokacji kosztów. Kryteria podziału

odbiorców na taryfowe grupy odbiorców usług uzależnione są od zakresu korzystania z usług. Taryfowe grupy odbiorców Spółki różnią się m.in. wielkością poboru wody, a także wielkością szczytowego rozbioru wody. Rozwój turystyki w Świnoujściu sprawia, że w okresie VII-VIII każdego roku wzrasta znacznie zapotrzebowanie na wodę, w szczególności przez grupę taryfową 'pozostali odbiorcy'. Dla Spółki oznacza to zwiększenie w ciągu całego roku potencjału produkcji i dostawy wody oraz zwiększenie obsługi technicznej infrastruktury wodociągowej dla zapewnienia pokrycia zwiększonego zapotrzebowania na wodę w miesiącach VII i VIII. Zwiększenie tego potencjału wymaga od Spółki ponoszenia przez cały rok zwiększonych kosztów, zwłaszcza o charakterze kosztów stałych. Wobec powyższego Spółka ponosi koszty eksploatacji i utrzymania obiektów służących zaopatrzeniu Świnoujścia w wodę oraz odpisy amortyzacyjne środków trwałych, które dzieli na dwie kategorie, tj.: 1. koszty zmienne, do których należą: - materiały, - energia i woda, - usługi remontowe, - pozostałe usługi; 2. koszty stałe, do których należą: - amortyzacja, - koszty osobowe, - podatek od nieruchomości, - raty kapitałowe ponad wartość amortyzacji, - odsetki od kredytu inwestycyjnego. Z uwagi na to, że wzrost zapotrzebowania na wodę dotyczy głównie grupy taryfowej 'pozostali odbiorcy' uzasadnionym jest, aby wzrost kosztów z tego tytułu ponosiła właśnie ta grupa. Tym samym grupa taryfowa 'gospodarstwa domowe' nie jest obciążona skutkami zwiększonej sprzedaży w okresie letnim przez grupę taryfową 'pozostałych odbiorców'. W związku z powyższym metody podziału kosztów zawarte w § 11 ust. 5 pkt 1 uwzględniają prosty podział kosztów na taryfowe grupy odbiorców usług. Koszty zmienne Spółka alokuje pomiędzy obydwie grupy odbiorców proporcjonalnie do wielkości zużywanej wody, czyli według współczynnika A. Koszty stałe Spółka alokuje pomiędzy obydwie grupy odbiorców proporcjonalnie do maksymalnej dwumiesięcznej sprzedaży, czyli według współczynnika E.

(dowód: akta kontroli str. 255-256, 258-259)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁶⁷, wnosi o:

1. Naliczanie i egzekwowanie kar wynikających z umów podpisanych przez Spółkę.
2. Niezwłoczne informowanie właściwych organów o przekroczeniach parametrów jakości wody oraz planowanych przedsięwzięciach naprawczych.
3. Poddawanie sieci wodociągowej Zakładu kontroli okresowej przeprowadzanej przynajmniej raz na pięć lat.
4. Kalkulowanie i uwzględnianie w taryfie wszystkich rodzajów opłat abonamentowych.
5. Rzetelną analizę należności nieregularnych.
6. Podjęcie działań w celu prawidłowego ustalania współczynnika alokacji kosztów E.

⁶⁷ Dz. U. z 2017 r., poz. 524.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Szczecin, dnia 24 lipca 2017 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie

Dyrektor

Kontroler
Robert Lewandowski
Główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

.....
podpis